

БАНК АЖВОРОДНОМАНИ

Банк ходимлари ва тадбиркорларнинг ҳафталик газетаси

ISSN 2010-6602

Сайтмига утиш учун QR-кодни телефонингиз орқали сканер қилинг.

1995 йил январдан бошлаб нашр этилмоқда

№ 37 (1112), 2017 йил 14 сентябрь

Кўчар мулк таъминот сифатида оммавийлаштирилади

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки ва Халқаро молия корпорацияси (IFC) манфаатдор вазирлик ва идоралар билан ҳамкорликда кўчар мулкни гаров, лизинг ва бошқа таъминотта тақдим этишни энгиллаштириш учун қонунчилик базасини янада такомиллаштириш юзасидан таклифларни ишлаб чиқмоқда.

Таъминот бўйича битимлар тузишни такомиллаштириш бизнесни молиялаштиришни соддалаштиради ва кўчар активларда йиғилиб қолган капитални ҳаракатга келтиришга хизмат қилади.

Юртимизда тадбиркорлик субъектлари фаолиятини молиявий қўллаб-қувватлаш, уларнинг

кредит ресурсларидан самарали фойдаланиш имкониятларини кенгайтириш, гаров ва кафолатларни таъминлашнинг янги механизмларини жорий қилиш, шу асосда бизнесни ривожлантиришга алоҳида эътибор берилмоқда.

(Давоми 2-бетда).

Халқаро тўлов карталаридан фойдаланган ҳолда тижорат банкларидан чет эл валютасини харид қилиш

Жисмоний шахслар томонидан чет эл валютасининг харид қилиниши билан боғлиқ сўровлар келиб тушаётгани муносабати билан Ўзбекистон Республикаси Марказий банки куйидагиларни маълум қилади.

Жисмоний шахсларнинг чет эл валютасини харид қилиши

Фуқаролар тижорат банкларининг конверсион бўлимларидан пул маблағларини нақдсиз кўринишда халқаро (конверсион) тўлов карталарига тушириб бериш орқали чет эл валютаси харид қилишлари мумкин. Миллий валютадаги тўлов ҳам нақд, ҳам нақдсиз шаклда – банк тўлов карталари (пластик карталар) орқали амалга оширилади.

Халқаро (конверсион) тўлов карталарини очиб ва ишлатиш билан боғлиқ харажатлар

Ҳозирги пайтда тижорат банклари томонидан халқаро (конверсион) тўлов карталарини очиб ва ишлатиш учун куйидаги воситачилик ҳақлари олинади:

• картани очиб учун – 75 минг сўмдан 100 минг сўмгача (бир марталик тўлов);

• картадан фойдаланиб тўловлар амалга оширилганда воситачилик ҳақи – ҳар бир транзакция суммасининг 0,5 фоизидан 1 фоизгача бўлган миқдорда;

• чет элдаги банкоматлардан нақд хорижий валюта ечиб олиш – операция суммасининг 1 фоизи миқдорда.

Халқаро тўлов тизимлари операторлари («VISA», «MasterCard» ва бошқалар) талабларига кўра, банклар томонидан 35 доллардан 100 долларгача камайтирилмайдиган қолдиқ (сўғурта депозити) ўрнатилган бўлиб, мижоз ундан фойдалана олмайди ва тўлов картаси ёпилганидан сўнг у мижозга қайтарилади. Ушбу сўғурта депозити маблағлар ортиқча сарфланганида банк томонидан ишлатилади. Маблағларнинг ортиқча ишлатилиши курсларнинг ўзгариши ёки хорижий банк томонидан тўлов картаси бўйича операциялар амалга оширишда ўрнатилган воситачилик ҳақидан ҳосил бўлиши мумкин (илова қилинаётган ҳақда банклар кесимида маълумот берилган).

(Давоми 2-бетда).

Экспортдан келиб тушган чет эл валютасидаги тушумдан мажбурий сотув амалга оширилиши юзасидан

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 2 сентябрдаги «Валюта сисъатини либераллаштириш бўйича биринчи навбатдаги чора-тадбирлар тўғрисида»ги 5177-сонли Фармонига мувофиқ, мулкчилик шаклидан қатъи назар, барча хўжалик юритувчи субъектлар экспорт амалиётлари бўйича келиб тушган хорижий валютадаги тушумни мажбурий тартибда сотишларига қўйилган талаб бекор қилинди.

Юқоридаги меъёр қабул қилиниши муносабати билан ва мажбурий сотувнинг амалга оширилиши ёки оширилмаслиги юзасидан келиб тушаётган саволларга асосан Ўзбекистон Республикаси Марказий банки куйидагиларни маълум қилади:

2017 йилнинг 5 сентябрдан бошлаб барча тадбиркорлик субъектлари экспорт қилинаётган товарлар (хизматлар) тури ва хўжалик юритувчи субъектларнинг мулкчилик шаклидан қатъи назар, экспорт амалиётлари бўйича келиб тушган хорижий валютадаги тушумни мажбурий тартибда сотиш

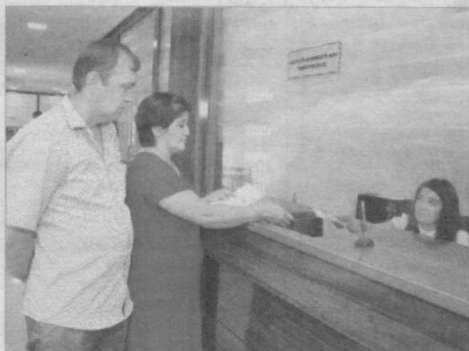
ларига қўйилган талаб бекор қилинди.

Бундан буён экспортчилар экспортдан келиб тушган ўз валюта маблағларини эркин тасарруф этиш ва ҳеч қандай тўсиқларсиз ўз хоҳишларига кўра, жорий халқаро тўловларни амалга ошириш, шунингдек, товарлар (хизматлар) импорти учун сарфлашлари ёки миллий валютадаги жорий харажатларни амалга ошириш учун хизмат кўрсатувчи банкка ёки валюта биржасида (банк орқали) сотиш ҳуқуқига эгадир.

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки Матбуот хизмати.

«Қишлоқ қурилиш банк»: валюта айирбошлаш шохобчаларидаги узлуксиз жараён

Мамлакатимизда валюта соҳасини тартибга солишнинг бозор механизмларини жорий қилиш, республика экспорт салоҳиятини оширишни рағбатлантириш, тўғридан-тўғри хорижий инвестицияларни фаол жалб қилиш, маҳаллий ишлаб чиқарувчиларнинг ташқи ва ички бозордаги рақобатдошлигини ошириш, мамлакатимизда инвестиция ва ишбилармонлик муҳитини яхшилашга қатъи аҳамият берилмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 2 сентябрдаги «Валюта сисъатини либераллаштириш бўйича биринчи навбатдаги чора-тадбирлар тўғрисида»ги 5177-сонли Фармони бу борадаги ишларнинг янги босқичга кўтарилишига замин яратди.

Мазкур Фармон ижросини таъминлаш мақсадида «Қишлоқ қурилиш банк» акциядорлик тижорат банки бўйича мавжуд 15 та валю-

та айирбошлаш шохобчасига қўшимча равишда банкнинг минтақавий ва туман филиаллари бинолари ҳамда йирик бозор ва савдо марказлари ҳудудларида фаолият кўрсатаётган мини-банкларда жами 33 та валюта айирбошлаш шохобчаси ташкил этилди ва белгиланган тартибда зарур техник воситалар билан жиҳозланди.

Жорий йилнинг 5 сентябрдан бошлаб эса банкда таш-

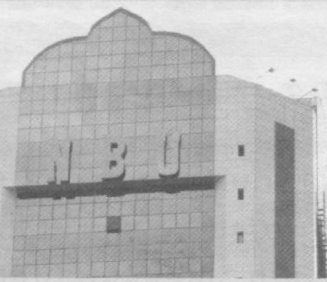
кил этилган валюта айирбошлаш шохобчалари аҳолидан нақд хорижий валюталарни сотиб олишни йўлга қўйди. Шохобчалар эрталаб соат 9.00 дан кеч соат 22.00 гача, тушликсиз фаолият кўрсатади.

Бундан ташқари, банк томонидан мавжуд 10 та конверсион операциялар бўлимига қўшимча равишда яна 29 та филиалда ана шундай бўлимлар ташкил этилди.

Бекзод АКРОМОВ.

БАНКЛАРДАН ХАБАРЛАР

**ЎЗР ТИФ МИЛЛИЙ БАНКИ:
РЕЙТИНГ ИСТИҚБОЛИ БАРҚАРОР**

«Standard & Poor's» халқаро рейтинг агентлиги Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий фаолият Миллий банкининг кредит рейтингларини тасдиқлади.

Унга кўра, банкнинг узоқ муддатли рейтинги «В+», қисқа муддатли рейтинги эса «В», барча рейтинглар истиқболи «Барқарор» деб баҳоланди.

«Standard & Poor's» агентлиги томонидан берилган ушбу рейтинглар банкнинг мамлакат иқтисодийетини ривожлантириш ва инвестиция салоҳиятини юксалтиришдаги ролини яна бир бор эътироф этди. Бунда агентлик экспертлари муассаса фаолиятини таҳлил қилиб, рейтингларни белгилашда банкнинг капиталлашув даражаси, унинг етарлилик ҳолати ҳамда даромади юқори даражада эканлигини қайд қилди.

**«ЎЗСАНОАТҚУРИЛИШБАНК»
НОЧОР КОРХОНАЛАРГА МАДАДКОР**

«Ўзсаноатқурилишбанк» акциядорлик тижорат банки томонидан жорий йилда кам қувватли паст рентабелли корхоналарни молиявий соғломлаштириш дастурига кўра, қиймати 159 млрд. сўм бўлган 91 та лойиҳа учун жами 90 млрд. сўм миқдориде кредит маблағлари йўналтирилиши кўзда тутилган.

Шундан ўтган 6 ой давомида муассаса 45 та лойиҳага 52 млрд. сўм ҳажмида кредит ажратди. Йил якунига қадар банк яна 46 та лойиҳани молиялаштириш учун 38 млрд. сўмлик кредит ажратилиши мўлжалланган.

Бу, ўз навбатида, мамлакатимизнинг турли ҳудудларида янги ишлаб чиқаришларнинг йўлга қўйилиши, бандлик даражасининг ошишига хизмат қилади.

**«ҚИШЛОҚ ҚУРИЛИШ БАНК»
АРЗОН УЙЛАРНИ ҚУРИШДА ФАОЛ**

Давлатимиз раҳбарининг «2017-2021 йилларда қишлоқ жойларда янгиланган намунавий лойиҳалар бўйича арзон уй-жойлар қуриш дастури тўғрисида»ги Қарори ижроси Жиззах вилоятида ҳам намунадагидек ижро этилмоқда.

Ғаллаорол тумани «Мирзабулоқ» маҳалла фуқаролар йиғинига қарашли Найман қишлоғида 66 оилага мўлжалланган намунавий лойиҳа асосида уй-жой барпо этилмоқда. Қурилиш ишлари «Қишлоқ қурилиш банк» АТБ-нинг молиявий кўмағида «Хайри», «Навоийбекқурилиш», «Қизилтепаободонқурилиш» масъулияти чекланган жамиятлари бунёдкорлари томонидан амалга оширилмоқда.

«АГРОБАНК» ДАН ЯНГИ ОМОНАТ

Яқинда «Агробанк» акциядорлик тижорат банки омонатлари доираси «Истиқлол» номли янги депозит билан янада кенгайди.

Мазкур омонатга маблағлар нақд пулда ҳамда пластик картадан ёки омонатчиларнинг аризасига асосан муассасадаги бошқа омонатдан қайта расмийлаштириш орқали жалб этилади. Бунда мижозга омонат бўйича ҳисобланган фоизлар ҳар ойда тўлаб берилади, ўз вақтида олинмаган фоизлар эса депозитнинг асосий суммасига қўшилмайди.

Омонат тартибига кўра, омонатчи ўз ҳисобварағидаги маблағларини чегараланмаган миқдорда қўшимча бадаллар билан кўпайтириб бориши мумкин.

Бугунги кунда ушбу банк томонидан таклиф этилаётган омонатлар сони 24 тага етди. «Ёшлик», «Келажак пойдевори», «Манфаат», «Элга манзур», «Ифтихор-2017» кабилар шулар жумласидандир. Улар орасида айниқса, пластик картада жамғариб борилувчи «СПК жамгарма» ҳамда «СПК мuddатли» омонат турлари ўз жосибдорлиги билан кўпчиликининг қизиқишига сабаб бўляпти.

Назира МАВЛОНОВА тайёрлади.

**Кўчар мулк таъминот сифатида
оммавийлаштирилади**

(Давоми. Бошланиши 1-бетда).

Пойтахтимиздаги Халқаро бизнес марказида 2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувори йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясида белгиланган вазифалар ижросини таъминлаш доирасида ташкил этилган семинарда айни шу масалалар – таъминот учун битимларни мувофиқлаштиришнинг дунёда тўпланган илғор тажрибаси, ҳозирги замондаги ривожланиш тенденциялари, уларни Ўзбекистон шароитига мослаштириш ва татбиқ этиш йўллари, қонунчилик асосларини мустаҳкамлаш, таклиф этилаётган ўзгаришларнинг бўлғуси самараси, мамлакатдаги ишчанлик муҳитини яхшилашдаги аҳамияти каби жиҳатлар муҳокама этилди. Унда Ўзбекистон Республикаси Марказий банки ва тижорат банклари ходимлари, манфаатдор вазирлик ва идоралар, молия ташкилотлари вакиллари иштирок этди.

– Мамлакатимизда бозор иқтисодиёти шароитида тадбиркорлик субъектларининг кредит ресурсларидан фойдаланиш имкониятларини янада кенгайтириш ва бунинг учун таъми-

нот билан боғлиқ битимларни енгиллаштириш устувор вазифалардан бири бўлиб қолмоқда, – дейди Ўзбекистон Республикаси Марказий банкининг Юридик бошқармаси бошлиғи ўринбосари Нодир Ибрагимов. – Шу боис бугунги семинарга барча манфаатдор вазирлик ва идоралар мутахассислари ҳамда хорижлик экспертларни жалб этган ҳолда, таъминот битимлари билан боғлиқ самарали тизимни яратиш юзасидан қонунчиликни янада такомиллаштиришга қаратилган таклифларни тўплашни мақсад қилдик.

– Президентимиз ташаббуси билан ишлаб чиқилган 2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясига мувофиқ, кичик тадбиркорлик субъектларини кредитлашни енгиллаштириш ва уларга кредит ресурслари ажратилишини янада такомиллаштириш бўйича қатор амалий чора-тадбирлар олиб борилмоқда, – дейди ХМК консультанти Жаҳонгир Нурмуротов. – Улардан бири тадбиркорлик субъектларини кредитлашда таъминот билан боғлиқ жараёнларни

**Халқаро тўлов карталаридан фойдаланган
ҳолда тижорат банкларидан чет эл валютасини
харид қилиш**

(Давоми. Бошланиши 1-бетда).

Халқаро (конверсион) тўлов карталарининг ишлатилиши

Ҳозирги пайтда халқаро (конверсион) тўлов карталаридан фақат хорижий давлатларда фойдаланиш мумкин. Банкоматларда ҳеч қандай чекловларсиз нақд пул ечиб олиш, дўкон ва меҳмонхоналарда, тўлов картаси қабул қилинадиган барча жойларда карта орқали ҳақ тўлаш мумкин. Тўлов карталари барча давлатларда ишлатилади, давлатлар бўйича чеклов ёки нақд хорижий валютани ечиб олишда лимит ўрнатилмаган. Шу ўринда хорижий банклар ўз банкоматларидан нақд пуллари ечиб олиш учун маълум бир лимит ўрнатиш амалиётини ҳам фойдаланиши мумкинлигини эътиборга олиш зарур. Одатда бу лимит битта операцияга нисбатан жорий қилинган бўлиб, операциялар сонининг ўзи чекланмаган бўлади.

Шунингдек, хорижда ўқиш ёки давлатниш учун ҳужжатлар (инвойслар) тақдим этилганда

нида бевосита Ўзбекистондаги банкдан туриб картадаги валюта маблағларидан тўловни амалга ошириш мумкин.

Республика ҳудудида халқаро (конверсион) тўлов картасидаги маблағлар жорий айирбошлаш курси бўйича фақат миллий валютада ечиб олинади.

Хорижий валюта билан тўлдирилувчи халқаро тўлов карталари

Фуқаролар томонидан хорижий валюта билан тўлдирилувчи халқаро тўлов карталари мамлакатимиз ҳудудида чекловларсиз қабул қилинади. Бундай карталардаги маблағлар банк ёки банкоматлардан (карта эгасининг ихтиёрига кўра) ҳоқ миллий валютада, ҳоқ хорижий валютада, нақд кўринишда ечиб олиниши белгиланган.

Бундай карталардан чет мамлакатларда ҳам, Ўзбекистон ҳудудида ҳам дўконлар, меҳмонхоналарда ва картани тўловга қабул қилувчи терминал мавжуд ҳар қандай жойда ҳеч қандай чекловларсиз фойдаланиш мумкин.

Халқаро тўлов карталарини очиш ва фойдаланишда Ўзбекистон Республикаси банклари томонидан ундириладиган тўловлар тўғрисида ахборот

Банк номи	Картани очишда воситачилик ҳақи	Карта орқали тўловларни бажаришда воситачилик ҳақи	Нақд хорижий валютани ечиб олишда воситачилик ҳақи	Картадаги энг кам қолдиқ (суғурта депозити)
ЎЗР ТИФ Миллий банки	100 000 сўм	1 фоиз	1 фоиз	100 доллар
«Ўзсаноатқурилишбанк» АТБ	100 000 сўм	1 фоиз	1 фоиз	100 доллар
«Агробанк» АТБ	100 000 сўм	0,5 фоиз	1 фоиз	100 доллар
«Микрокредитбанк» АТБ	100 000 сўм	1 фоиз	1 фоиз	100 доллар
АТ Халқ банки	100 000 сўм	1 фоиз	1 фоиз	100 доллар
«Қишлоқ қурилиш банк» АТБ	100 000 сўм	1 фоиз	1 фоиз	100 доллар
«Туронбанк» АТБ	100 000 сўм	1 фоиз	1 фоиз	50 доллар
«Hamkorbank» АТБ	75 000 сўм	0,7 фоиз	1 фоиз	100 доллар
«Асака» АТБ	100 000 сўм	1 фоиз	1 фоиз	100 доллар
«Ипак йўли» АТИБ	100 000 сўм	0,7 фоиз	1 фоиз	100 доллар
«УТБАНК» АЖ	100 000 сўм	1 фоиз	1 фоиз	100 доллар
«Трастбанк» ХАБ	100 000 сўм	1 фоиз	1 фоиз	100 доллар
АТ «Алоқабанк»	100 000 сўм	0,5 фоиз	1 фоиз	100 доллар
«Ипотека-банк» АТИБ	100 000 сўм	1 фоиз	1 фоиз	100 доллар
«КДБ Банк Ўзбекистон» АЖ	100 000 сўм	1 фоиз	1 фоиз	100 доллар
«Универсалбанк» ХАТБ	100 000 сўм	1 фоиз	1 фоиз	50 доллар
«Капиталбанк» АТБ	80 000 сўм	1 фоиз	1 фоиз	35 доллар
«Ravnaq-bank» ХАТБ	100 000 сўм	0,7 фоиз	1 фоиз	100 доллар
«Даврбанк» ХАТБ	100 000 сўм	0,5 фоиз	1 фоиз	100 доллар
«Invest Finance Bank» АТБ	100 000 сўм	1 фоиз	1 фоиз	100 доллар
«Asia alliance bank» АТБ	100 000 сўм	1 фоиз	1 фоиз	100 доллар
«Orient Finans» ХАТБ	100 000 сўм	1 фоиз	1 фоиз	100 доллар
«Hi-tech bank» ХАТБ	100 000 сўм	1 фоиз	1 фоиз	50 доллар
«Савдогарбанк» АТБ	100 000 сўм	1 фоиз	1 фоиз	50 доллар

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки Матбуот хизмати.

соддалаштиришга қаратилган. Бу борада мавжуд қонунчилик ҳужжатларига, жумладан, «Гаров реестри тўғрисида»ги, «Кредит ахбороти алашинуви тўғрисида»ги Қонунларга тегишли ўзгартириш ва қўшимчалар киритилиши мўлжалланмоқда. Айнан ушбу жараёнда амалиётчи мутахассислар ва экспертлар фикр-мулоҳазаларини ўрганиш мақсадга мувофиқдир. Қонун ҳужжатларига тегишли ўзгартиришлар киритилиши натижасида тадбиркорлик субъектлари нафақат кўчмас мулкларни, балки кўчар мулкларни ҳам таъминотга киритиш имкониятига эга бўладилар.

Семинарда таъминотга доир битимларни тузиш механизмларини жорий этиш Жаҳон банкининг ҳар йили эълон қилинадиган «Doing Business» ҳисоботида Ўзбекистон рейтингининг ошишига ижобий таъсир кўрсатиши таъкидланди.

Бугунги кунда таъминотга доир битимлар ва гаров реестрига оид қабул қилинган меъёрлар мамлакатимиз иқтисодий ривожланишига ижобий таъсир кўрсатмоқда. Таъминот мо-

лиявий маблағларнинг қайтмаслиги бўйича кредиторларнинг эҳтимолий йўқотишлар таваккалчилигини камайтириб, уларнинг молиялаштириш манбаларига кўпроқ эга бўлиши учун асос бўлиб хизмат қилади. Кўпчилик мамлакатларда кредитлар бўйича таъминот сифатида одатда, кўчмас мулк тақдим этилади. Бунда

қонунчиликдаги мавжуд камчиликлар туфайли кўчар мулклар (ашё ва анжомлар, дебитор қарздорлик, ҳосил, асбоб-ускуналар ва ҳоказо) учун таъминот битимлари тузишда чекловлар

мавжуд. Натижада катта ҳажмдаги капиталлар амалда «музлаб ётади», бундай активларни гаровга қўйиш орқали молиявий ресурслардан фойдаланиш имконияти чекланади.

Қулай ҳуқуқий ва институционал муҳит кўчар мулкни таъминот сифатида қўйганда тадбиркорлик субъектларига, авваламбор, кичик бизнесга ин-

ришда таъминот учун битимлар бўйича амалдаги қонунчиликни такомиллаштириш – молиявий инфратузилманинг асосий таркибий қисмларидан биридир, – дейди ХМКнинг таъминот битимлари бўйича халқаро эксперти Мурод Султонов. – Айнан Ўзбекистон ўз молиявий имкониятларини янада кенгайтириш мақсадида таъминот бўйича битимларни амалга ошириш ва бу йўлда халқаро тажрибага мос яхлит ҳуқуқий муҳитни яратишга эътибор қаратаётгани аҳамиятга моликдир.

Семинарда таъкидланганидек, мамлакатимиз олдида турган муҳим вазифалардан бири бўлган бозор таъминот асосида кредит ресурсларидан фойдаланиш имкониятларини ошириш учун таъминот битимларини тузиш механизмларини такомиллаштириш бу борадаги масалаларга ечим бўлиб хизмат қилади. Анжуманда иштирокчилар ва халқаро экспертлар таъминотга доир битимларни амалга оширишни самарали тизимини яратиш усулларини атрафлича муҳокама этдилар.

Бекзод АКРОМОВ.

Валюта курсининг ўзгаришига таъсир этувчи омиллар

Хусусан, Ўзбекистон Республикаси Марказий банки тегишли пул-кредит сиёсатини амалга ошириш орқали пул массаси юқори суръатларда ўсишининг олдини олиш ҳамда миллий валютадаги активларнинг жозибдорлигини ошириш йўли билан чет эл валютасига бўлган талаб ва тақлиф даражасига таъсир кўрсатиши мумкин.

Бунда амалдаги қайта молиялаш ставкаси бўйича банк тизимига ликвидлик бериш ёки уни жалб қилиш, тижорат банклари учун мажбурий резерв талабларини ўзгартириш ва бошқа чораларни қўллаган ҳолда пул-кредит сиёсати инструментларидан фаол фойдаланилади.

Монетар сиёсат, шу жумладан, валюта курси сиёсатининг шаффофлигини таъминлаш ҳамда аҳолининг бу сиёсатлардан кутаётган ўзгаришларни ўрганиш мақсадида Марказий банк жамоатчилик билан алоқаларни такомиллаштиришга алоҳида эътибор қаратади.

Ушбу мақсадларга эришиш учун даврий равишда пул-кредит соҳасида амалга оширилаётган ва режалаштирилаётган чора-тадбирларни тавсифловчи таҳлилий маълумотлар оммавий ахборот воситаларида ёритиб борилади.

Хорижий валютага бўлган талаб ва тақлифга ҳамда валюта курси ўзгаришига таъсир этувчи ташқи омилларга

Амалдаги валюта сиёсати доирасида валюта курсининг динамикаси чет эл валютасига бўлган талаб ва тақлиф нисбатига таъсир кўрсатувчи ички ва ташқи омиллар ҳисобига шаклланади. Валюта курсига таъсир кўрсатувчи ички омилларга мамлакатда амалга оширилаётган пул-кредит сиёсати, аҳоли ва тадбиркорларнинг валюта курси ўзгариши ва инфляция бўйича қўтилмалари қиради.

Ўзбекистоннинг асосий савдо ҳамкорлари бўлган мамлакатлардаги иқтисодий вазият ва уларда амалга оширилаётган пул-кредит, шу жумладан, курс сиёсати, ташқи бозорлардаги конъюнктура ҳамда республикага жалб қилинаётган хорижий инвестициялар ва кредитлар, ташқи қарзнинг қайтарилиши борасида бўлаётган ўзгаришлар ва уларнинг динамикаси қиради.

Ушбу омилларнинг барчаси мамлакат тўлов балансига, яъни республикага валюта маблағларининг кириб келиши ва ундан чиқиб кетиши ҳажмларига бевосита таъсир кўрсатади.

Валюта курсининг бозор механизмлари асосида шаклланиши ва унинг ташқи иқтисодий шароитларга мос равишда ўзгариб бориши хорижий валютага бўлган талаб ва тақлифни мувозанатлаштириш имконини беради. Бошқача қилиб айтганда, айнан бозор механизмлари асосида шаклланидиган валюта курси ташқи шароитлар ўзгаришига тез мослашиши ва унинг салбий оқибатларини минималлаштириш орқали «автоматик стабилизатор» функциясини бажаради.

Ташқи омилларнинг таъ-

сири кучайган шароитда айирбошлаш курсини барқарорлаштириш бўйича пул-кредит сиёсати имкониятларининг чекланганлигини инобатга олган ҳолда Марказий банкнинг асосий эътибори валюта курси ўзгаришларининг салбий оқибатларини юмшатишга, яъни ички нархлар ошишининг олдини олишга қаратилади.

Хусусан, девальвация жараёнлари юзага келганда Марказий банкнинг физсиёсати монетар омилларнинг инфляцияга таъсирини камайтириш, сўмнинг харид қобилиятини сақлаб қолиш ва миллий валютадаги молиявий активларнинг (аҳоли ва хўжалик юритувчи субъектларнинг жамғармалари) қадрсизланишига йўл қўймасликка қаратилади.

Айирбошлаш курсини аниқлаш механизми

Сўмнинг хорижий валютага нисбатан айирбошлаш курси тижорат банклари томонидан ўз миқозлари – хўжалик юритувчи субъектларнинг тегишли буюртмалари асосида хорижий валютани харид қилиш ва сотиш амалиётлари ўтказиладиган Ўзбекистон Республикасининг валюта биржасидаги ҳар кунлик банк-

лараро савдо сессияларида шаклланади.

Бошқача қилиб айтганда, ҳар бир хорижий валюта сотувчи ва харид қилувчи субъект бу операциялар бўйича хизмат кўрсатувчи банкларга берадиган буюртмаларида ўзларига мақбул бўлган валюта нархини (сотувчи сотиши мумкин бўлган энг паст курсни ва харид қилувчи сотиб олиши мумкин бўлган энг юқори курсни) белгилаб беради.

Чет эл валютасини сотиш ва сотиб олиш бўйича барча буюртмалар шакллантирилганидан кейин валюта биржасида бўлиб ўтадиган банклараро электрон савдолар давомида валюта курсининг ўзгариб бориши орқали хорижий валютага бўлган талаб ва тақлифнинг мувозанатига босқичма-босқич эришилиши натижасида биржа курси шаклланади.

Валюта биржаси савдоларидаги тижорат банкларининг операциялари иқтисодиётдаги чет эл валютасига бўлган жами талаб ва тақлифнинг жорий нисбатини шакллантириб, биржада юзага келадиган айирбошлаш курси унинг мувозанат даражасини акс эттиради.

Биржа савдолари ҳар куни ўтказиб борилади ва кунда-

лик савдо натижаларига кўра ўрнатилган курс Ўзбекистон Республикасининг валюта биржаси электрон сайтида (www.uzrvb.uz) эълон қилиб борилади.

Айирбошлаш курсининг шаклланиши учун бозор шароитларини таъминлаш мақсадида банклараро савдоларда Марказий банкнинг иштироки минимал даражада бўлади. Алоҳида ҳолларда Марказий банк валюта курси кескин тебранишларининг олдини олиш мақсадида чет эл валютаси олди-сотди операцияларини ўтказиши мумкин. Ички валюта бозори ва унинг иштирокчилари айирбошлаш курсининг бозор шартларида шаклланишига тўлиқ мослашгунча қадар маълум вақт талаб қилинишини инобатга олган ҳолда, дастлабки босқичларда Марказий банкнинг иштироки фаол бўлади.

Марказий банкнинг расмий курси ҳафтага бир марта, ўтган ҳафтадаги валюта биржаси савдоларида қайд этилган курсларнинг ўртача даражасида ўрнатилиб, бухгалтерия ҳисоби, валюта операциялари бўйича статистик ва бошқа ҳисоботлар, шунингдек, Ўзбекистон Республикаси ҳудудида божхона ва бошқа мажбурий тўловларни ҳисоблаш мақсадида қўлланилади.

Ўзбекистон Республикаси
Марказий банки
Матбуот хизмати.

«Ahbor-Reyting» рейтинг агентлиги Ўзбекистон Республикаси тижорат банклари рэнкингини тақдим этади, 2017 йилнинг 1 июль ҳолатига

УМУМИЙ АКТИВЛАР БЎЙИЧА БАНКЛАР РЭНКИНГИ

Ранги	Банк номи	Жами активлар, млн. сўмда	Улуши, фоизда
1	ТИФ Миллий банки	25 649 894	24,82
2	«Асака» банк	13 561 372	13,12
3	«Ўзсаноатқурилишбанк» АТБ	13 136 994	12,71
4	«Ипотека-банк» АТИБ	7 855 160	7,60
5	«Агробанк» АТБ	6 317 488	6,11
6	«Қишлоқ қурилиш банк» АТБ	5 909 449	5,72
7	АТ Халқ банки	5 221 612	5,05
8	ЧЭКИ «Hamkorbank» АТБ	4 462 868	4,32
9	«KDB Bank O'zbekiston» АЖ	3 424 697	3,31
10	«Капиталбанк» АТБ	2 523 779	2,44
11	«Ипак йўли» АИТБ	2 358 327	2,28
12	«Orient Finans Bank» ХАТБ	2 235 606	2,16
13	АТ «Алоқабанк»	1 775 371	1,72
14	«Микрокредитбанк» АТБ	1 728 590	1,67
15	«Трастбанк» ХАБ	1 421 132	1,38
16	«Asia Alliance Bank» АТБ	1 246 052	1,21
17	«Invest Finance Bank» АТБ	1 180 811	1,14
18	«Туронбанк» АТБ	1 067 757	1,03
19	ЧЭКИ «Савдогар» АТБ	698 173	0,68
20	«Давр-банк» ХАТБ	431 868	0,42
21	«УТБанк» АЖ	294 085	0,28
22	«Равнақ-банк» ХАТБ	259 767	0,25
23	«Универсалбанк» ХАТБ	177 650	0,17
24	«Туркистон» ХАТБ	145 261	0,14
25	Эрон «Содерот» шўъба банки	137 077	0,13
26	«Hi-Tech Bank» ХАТБ	85 898	0,08
27	«Мадад Инвест Банк» ХАТБ	40 021	0,04
Жами		103 346 756	100,00

КРЕДИТ ПОРТФЕЛИ ҲАЖМИ БЎЙИЧА БАНКЛАР РЭНКИНГИ

Ранги	Банк номи	Кредит портфели, млн. сўмда	Улуши, фоизда
1	ТИФ Миллий банки	17 692 045	25,51
2	«Ўзсаноатқурилишбанк» АТБ	10 380 647	14,97
3	«Асака» банк	7 933 812	11,44
4	«Ипотека-банк» АТИБ	6 264 160	9,03
5	«Қишлоқ қурилиш банк» АТБ	5 309 522	7,66
6	«Агробанк» АТБ	5 259 716	7,58
7	ЧЭКИ «Hamkorbank» АТБ	2 976 924	4,29
8	АТ Халқ банки	2 790 504	4,02
9	«Ипак йўли» АИТБ	1 546 649	2,23
10	АТ «Алоқабанк»	1 263 167	1,82
11	«Микрокредитбанк» АТБ	1 227 571	1,77
12	«Orient Finans Bank» ХАТБ	1 163 779	1,68
13	«Капиталбанк» АТБ	1 156 388	1,67
14	«Asia Alliance Bank» АТБ	832 729	1,20
15	«Трастбанк» ХАБ	790 372	1,14
16	«Туронбанк» АТБ	633 269	0,91
17	«Invest Finance Bank» АТБ	532 606	0,77
18	ЧЭКИ «Савдогар» АТБ	455 441	0,66
19	«Давр-банк» ХАТБ	270 134	0,39
20	«KDB Bank O'zbekiston» АЖ	235 493	0,34
21	«УТБанк» АЖ	174 673	0,25
22	«Равнақ-банк» ХАТБ	159 613	0,23
23	«Универсалбанк» ХАТБ	118 648	0,17
24	«Туркистон» ХАТБ	100 047	0,14
25	«Hi-Tech Bank» ХАТБ	41 887	0,06
26	«Мадад Инвест Банк» ХАТБ	33 690	0,05
27	Эрон «Содерот» шўъба банки	400	0,00
Жами		69 343 884	100,00

ХУСУСИЙ КАПИТАЛ БЎЙИЧА БАНКЛАР РЭНКИНГИ

Ранги	Банк номи	Хусусий капитал, млн. сўмда	Улуши, фоизда
1	ТИФ Миллий банки	3 192 631	27,99
2	«Асака» банк	1 147 068	10,06
3	«Ўзсаноатқурилишбанк» АТБ	1 057 051	9,27
4	«Ипотека-банк» АТИБ	642 922	5,64
5	«Агробанк» АТБ	641 105	5,62
6	АТ Халқ банки	538 898	4,73
7	«Қишлоқ қурилиш банк» АТБ	520 123	4,56
8	ЧЭКИ «Hamkorbank» АТБ	514 516	4,51
9	«Микрокредитбанк» АТБ	370 867	3,25
10	«KDB Bank O'zbekiston» АЖ	336 569	2,95
11	«Капиталбанк» АТБ	327 029	2,87
12	«Ипак йўли» АИТБ	294 690	2,58
13	«Orient Finans Bank» ХАТБ	274 805	2,41
14	АТ «Алоқабанк»	235 426	2,06
15	«Asia Alliance Bank» АТБ	219 415	1,92
16	«Трастбанк» ХАБ	195 598	1,72
17	«Туронбанк» АТБ	179 660	1,58
18	«Invest Finance Bank» АТБ	161 026	1,41
19	Эрон «Содерот» шўъба банки	125 617	1,10
20	«УТБанк» АЖ	116 983	1,03
21	ЧЭКИ «Савдогар» АТБ	98 741	0,87
22	«Давр-банк» ХАТБ	71 729	0,63
23	«Туркистон» ХАТБ	37 579	0,33
24	«Универсалбанк» ХАТБ	33 792	0,30
25	«Равнақ-банк» ХАТБ	33 421	0,29
26	«Hi-Tech Bank» ХАТБ	23 983	0,21
27	«Мадад Инвест Банк» ХАТБ	13 650	0,12
Жами		11 404 891	100,00

Банкнинг барқарор ривож тасдиқланаётган рейтингларида ёрқин намоён

«Ahbor-Reyting» рейтинг агентлиги томонидан жорий йил август ойида 2017 йил II чораги яқунлари бўйича рейтинг мониторинги натижаларига кўра, «Трастбанк» хусусий акциядорлик банкнинг кредит рейтинги миллий шкала бўйича «Барқарор» прогнози билан «uzA+» даражасида тасдиқланди.

«Трастбанк» ХАБга берилган мазкур рейтинг баҳоси банкнинг тижорат тармоғи жадал ривожланишда эканини, эътиборлилик даражаси ва имиж юқорилигини, таваккалчиликларни бошқариш, ликвидлик мавқеи пухталиги ва капиталлашув ҳолати яхши эканини, шунингдек, олиб бораётган молиявий фаолиятнинг натижавий кўрсаткичлари барқарор ўсиб бораётганини ифода қилмоқда.

Эслатиб ўтамай, жорий йилнинг 31 январидан нуфузли «Fitch Ratings» халқаро рейтинг агентлиги ҳам «Трастбанк» ХАБнинг миллий ва хорижий валютадаги узоқ ҳамда қисқа муддатли рейтингларини «В» даражасида «Барқарор» истиқболи билан тасдиқлаган эди.

Шу ўринда қайд этиш ўринлики, банк фаолиятини янада ривожлантириш йўлидаги амалий саъй-ҳаракатлар натижасида 2017 йил 1 сентябрь ҳолатига келиб, «Трастбанк» ХАБнинг жами капитали ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 58,9 млрд. сўмга ошиб, 210,3 млрд. сўмни, жами активлари ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 181,5 млрд. сўмга ортиб, 1 435,6 млрд. сўмни ташкил этди. Бугунги кунда банкнинг республикамиз бўйлаб 10 та филиали ҳамда улар таркибидаги 42 та мини-банк орқали 281,5 мингдан зиёд мижозларга сифатли банк хизматлари кўрсатилмоқда.

Банк навқирон авлод саломатлигига ғамхўр

2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясида аҳолини ижтимоий ҳимоялаш ва унинг саломатлигини муҳофазалаш тизимини такомиллаштириш алоҳида ўрин эгаллаган.

Ҳужжатда белгиланган вазифалар ижроси, жумладан, соҳани ислоҳ қилиш, бу борада тиббиёт муассасаларининг моддий-техник базасини модернизациялаш ва шу асосда аҳолига замонавий тиббий хизмат кўрсатишни ташкил этишда давлат тузилмалари билан бир қаторда тижорат банкларининг ҳам иштирок этаётгани қувонарлидир.

Хусусан, «ASIA ALLIANCE BANK» акциядорлик тижорат банки Тошкент шаҳар Учтепа туманидаги 3-сонли шаҳар болалар клиник шифохонасининг (1983 йилда барпо этилган) тўлиқ таъмирлашнинг маблағ билан таъминлаш бўйича ҳоимийлик вазифасини ўз зиммасига олди.

Шифохона биносини модернизациялаш давомида унинг барча муҳандислик, хўжалик-коммуникация тармоқлари янгиланди, тўрт иклимга мослашувчи замонавий эшик-ромлар ўрнатилди. Ҳар бир қаватда ўт ўчириш тизими алмаштирилди, реанимация палаталарини кислорд билан таъминлаш тизими йўлга қўйилди. Бинонинг том қисмидаги ишлар юқори даражада бажарилди. Жумладан, завод шароитида қисқа муддатларда тайёрланган металл конструкция-

лар монтаж қилиниб, сифатли маҳсус тўшамалар билан қопланди. Барча кириш ва оралик йўллар нишаб йўлақлар (пандуслар) билан таъминланди. Қисқа муддатларда эски металл тўсиқлар монтаж қилинди, бетон пойдевор қуйилди, янги металл панжаралар ва дарвоза ўрнатилиб, ҳудуд кўкаламзорлаштирилди.

Янги таъмирланган бинода вақтидан олдин туғилган болалар ва чақалоқлар патологияси бўлиммаси, эмизикли ёшдаги болаларнинг ривожланиш патологияси бўлиммаси, аллергия, физиотерапия ва ички дори-хона жойлаштирилди. Реанимация бўлими тўртинчи қаватдан биринчи қаватга кўчирилди.

– «ASIA ALLIANCE BANK» АТБнинг моддий ва маънавий кўмагида шифохонамиз бутунлай янги кийфага келтирилди, – дейди шифохона Бош шифокори Гулчехра Исакова. – Эндиликда тиббий муассасамиз шахримизнинг тўртта (Учтепа, Чилонзор, Яккасарой, Сирғали) туманидаги беморларни бемалол қабул қилиш имконига эгадир. Қайта таъмирдан сўнг, шифо масканимиз 70 ўринга кўпайди (169 ўринли). Даволаш бўлимимизнинг қайта тикланганлиги бизга реанимация учун

Швейцариядан замонавий юқори технологик ускуна етказиб бериш бўйича махсус грант ютиб олишимизга асос бўлди.

Шифохонада она сути билан озиқланадиган болалар учун санитария узелли, душ кабинали, ҳар томонлама қулай 1 ва 2 ўринли палаталарнинг ташкил қилинганлиги муҳим аҳамиятга эга. Палаталар оналар ва турли ёшдаги болалар учун қаровлар, йўргаклаш столлари, бактерицид нурлантиргичлар билан жиҳозланган. Бундан ташқари, янги бўлимнинг очи-лиши кичик ёшдаги беморларимизга ўз яқинлари (ота-оналари) билан қолиш имконини беради. Бу ўз навбатида, болаларнинг руҳиятига ижобий таъсир кўрсатиб, уларнинг соғайиш жараёнини тезлаштиради.

Шифохонада болаларга исталган дақиқада ёрдам кўрсатишга тайёр тажрибали, хайрихоҳ ва юқори малакали тиббий ходимлар ишлайди. Қайд этиш кераки, вақтидан олдин туғилган болалар ва чақалоқлар патологияси бўлиммасида мунтазам равишда неонатолог-шифокор навбатчилик қилади, бу юзга келган шошилиш ҳолатларда болаларга зудлик билан тиббий ёрдам кўрсатиш имконини беради. Ҳар бир бўлимга штати педиатр-шифокорлар, ҳамширалар ва кичик тиббий ходимлар билан тўлдирилган. Ҳар бир бўлимнинг алоҳида ажра-

тилиши ва мустақил фаолият юртиши мумкин бўлган секцияларга бўлинганлиги болалар шифохонасида бўлинмалар фаолиятини ташкил этишнинг ўзига хос хусусияти ҳисобланади.

– Эндиликда бир ёшгача болалар учун палаталар алоҳида хоналарга бўлинади, – дейди Гулчехра Исакова. – Ҳар бир хонада (боксад) 1-2 тадан, катта ёшдаги болалар учун мўлжалланган палатада эса энг кўпи билан 3 тадан қойка жойлаштирилган. Палаталарга беморларни жойлаш уларнинг ёш гуруҳи ва чақалоқлар бўлиммаси ҳисобга олган ҳолда амалга оширилди. Вақтидан олдин туғилган болалар ва чақалоқлар бўлиммаси бошқа бўлимлар ва хизматлардан тўлиқ изоляция қилинади. Ҳар бир бўлимдада ошхона, тиббий ходимлар учун эса алоҳида санитария узеллари жиҳозланган бўлиб, бу тиббиёт муассасасида инфекциялар тарқалишининг олдини олади.

Таъкидлаш жоиз, шифохонани тўлиқ таъмирлаш ишлари мамлакатимиз Мустақиллигининг 26 йиллигини нишонлаш арафасида яқунланиб, фойдаланишга топширилди. Бу «ASIA ALLIANCE BANK» АТБ томонидан Ватанимизда ўсиб-улғаяётган ёш авлод учун улар соғлигини сақлашда муносиб совға бўлди.

Юлдуз ЗОКИРОВА.

Кичик бизнесга мадакор банк

Иқтисодий тармоқларидаги лойиҳаларнинг тижорат банклари томонидан молиялаштирилиши янги иш ўринларини яратиш, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик фаолиятини ривожлантириш, шунинг баробарида, иқтисодий ўсиш суръатини таъминлашга имконият яратади.

Чет эл капитали иштирокидаги «Савдогарбанк» акциядорлик тижорат банки мамлакатимиздаги ана шундай жараёнларда ўз ҳиссасини қўшиб келмоқда. Муассасанинг Андижон вилояти филиали раҳбари Зоҳиджон Насирдинов ўз минтақавий филиали фаолияти мисолида бизга қуйидагиларни гапириб берди:

– Банк кредит ресурсларини мақсадли тақсимлаш муассасанинг устувор вазифаларидан бири саналади. Шу боис филиалимиз фаолияти асосан бугунги кунда вилоят иқтисодий тизини барқарорлаштириш ва аҳоли турмушини фаровонлаштиришга ўзининг ижобий таъсирини кўрсатаётган тадбиркорлик соҳасини молиявий қўллаб-қувватлашга қаратилган. Жорий йилнинг 1 август ҳолатига кўра, филиал томонидан кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларига 4874,0 млн. сўм миқдорда кредит ажратилди. Шундан санаот соҳасига 120,0 млн. сўм, қишлоқ хўжалигига 153,0 млн.

сўм, савдо-воситачилик мақсадида 2176,0 млн. сўм, бино ва иморатлар қурилиши хари-ди учун 300,0 млн. сўм, хизмат кўрсатиш ва сервис соҳаси учун 625,0 млн. сўм ва бошқа тармоқларга 1500,2 млн. сўм миқдорда кредит маблағлари йўналтирилди. Бу кўрсаткич 2016 йилнинг мос даврига нисбатан 1,2 баробарга ортди, 57 та янги иш ўрни яратилди.

Шунингдек, филиалда чакана банк хизматларининг барча турлари бўйича хизмат кўрсатилади. Миллий ва хорижий валютадаги омонатлар, пластик карталар, «Анелик», «Мигом», «Золотая корона» каби пул ўтказмалари, ҳисоб-касса амалиётларини ўтказиш, юридик шахслар учун депозитларни очиш, турли хилдаги интерактив хизматлар шулар жумласидандир.

Айтиш жоиз, бундай кенг қўламли банк хизматларининг тақдим этилиши ва тадбиркорлар билан яқин ҳамкорлик самарали фаолиятимиз асоси бўлиб хизмат қилмоқда.

Ҳамдам АМИНОВ.

Халқ банки ғолибларга автомобиллар топширди

Акциядорлик тижорат Халқ банки республикада лотерея ўйинлари ташкилотчиси сифатида турли хилдаги ўйинларни ўтказиб келмоқда. Минглаб фуқароларимиз пул ва буюм ютуқлари соҳибларига айланмоқдалар.

Банкнинг навбатдаги «Омад қулганда» тиражли, пул-буюм ютуқли лотереяси (3-чиқарилиши) бўйича ютуқлар тиражи жорий йилнинг 29 июль куни Қорақалпоғистон Республикасининг Нукус шаҳрида бўлиб ўтди.

Ютуқлар тиражиде жами 288 мингта пул ва буюм ютуқлари, жумладан, мамлакатимизда ишлаб чиқарилган «Спарк», «Дамас», «Матиз» русумидаги 12 та автомобиль ҳамда 2 000 сўмдан 5 000 000 сўмгача бўлган жами 287 988 та пул ютуғи ўйналди.

Айни пайтда лотерея ютуқларини ўз эгаларига топшириш жараёни давом этиб, банк Бош офисда автомобиль ютуғи соҳибига айланган дастлабки 9 нафар юртдошимизга ютуқларни топшириш маросими ўтказилди.

Унда Тошкент, Фарғона, Андижон, На-

воий вилоятлари ҳамда Тошкент шаҳрида истиқомат қилувчи ғолиблар мамнуният билан ўз автомобиллари қалитларини қабул қилиб олдилар.

Таъкидлаш жоиз, бугунги кунда АТ Халқ банкида навбатдаги ютуқли лотерея – «Янги йил совғаси» тиражли лотереясини муомалага чиқариш бўйича ташкилий ишлар амалга оширилмоқда. Мазкур лотерея бўйича ютуқлар тиражи жорий йилнинг 27 декабрида ўтказилиши режалаштирилган бўлиб, унда ҳам мамлакатимизда ишлаб чиқарилаётган автомобиллар («Спарк», «Дамас», «Матиз»), шунингдек, 25 млн. сўмгача миқдордаги жами 287 200 та пул ва буюм ютуқлари ўйналиши кўзда тутилган.

Ширин БАЙСЕНОВА.

Овердрафт кредити: Ўзбекистонда қўллаш истиқболлари

Халқаро амалиётда овердрафт – қарздорнинг банкдаги ҳисоб рақамида салбий (дебетли) қолдиқ бўлишига йўл қўйиб бериладиган ягона кредит туридир. Овердрафт инглизча «ортиқча харажат, режалаштирилганидан юқори» деган маънони билдиради.

Овердрафтда кредитнинг мақсадлилиги таъминоти қарийб намоён бўлмайди. Чунки у қарздорга маблағларнинг вақтинча етишмаган қисмини тўлдириш учун бериллади. У банкнинг маблағини қисқа муддат мақсадсиз ишлатиш ҳуқуқини берувчи кредит бўлиб, катта миқдорда берилмайди, фоизи бошқаларга нисбатан юқори, ҳақиқатда фойдаланилган суммага фоиз ҳисобланади. Унинг қарздор учун қулайлиги – зарурият туғилганида ишлатиш имкони бор, тадбиркорлик субъекти зарур бўлганда ишлатиш учун «захирада маблағ мавжудлиги»ни ҳис қилиб, кўнгли тўқ бўлади. Кредит олишдан фарқли ўлароқ, ҳужжатларни расмийлаштириш ташвишидан халос бўлади.

Дейлик, тадбиркорлик субъекти бирор тўловни амалга ошириши жуда зарур бўлиб қолди, бироқ ҳисоб рақамида маблағ етарли эмас ёки умуман йўқ, шу кунларда тушум ҳам кутилмаётган, яъни пул маблағлари тушумида қисқа муддатли узилишлар бор. Шундай пайтларда овердрафт қўл келади, бунинг учун банкка келиш, кредит ва таъминот ҳужжатларини расмийлаштириш зарурияти бўлмайди, шартномада кўрсатилган лимит доирасида тўловни амалга ошириш мумкин. Шунингдек, фаолияти ва пул оқими мавсумий бўлган тадбиркорлик субъектларига ҳам бу кредит қулай.

Бу эса тадбиркорлик субъектларининг вақтини ва маблағини анча тежайди. Таъминланган овердрафт кредитлари тўғрисида маълумот мавжуд эмас. Овердрафт асосан таъминотсиз бериллади, шунинг учун ҳам банк даъвогарнинг фаолияти ва молиявий ҳолатини ҳамда дебитор ва кредитор қарзларини жуда ҳам батафсил таҳлил қилади. Бунинг сабаби шундаки, мижозга қачон ва қанча маблағ зарур бўлишини олдиндан билиш қийин. Контрагентларнинг умумий ҳисоб-китоблардаги улуши таҳлил қилинганда катта улушли партнёр қарзини тўлаи олмай қолиши эҳтимоллиги ҳисобга олиниб, унинг улуши, ажратиладиган овердрафт суммасини ҳисоблашда ҳисоб-китобдан чиқарилади ёки қамайтирилади. Юридик шахсларни кредитлашда овердрафт суммаси унинг юқори ликвидлиги активлари суммасидан ошмаслигини назарда тутиб лозим. Шунингдек, корхона ўртача ҳисоб рақами ойлик айланмасининг 40-60 фоизи миқдорда овердрафт ажратилади.

Баъзи бир хорижий мутахассисларнинг фикрича, унинг асосий камчилиги – бошқа кредитларга нисбатан қимматлиги, фоиз ва кредит бўлиб бўлиб эмас, биваракайига тўланиши, жарималарнинг катта миқдорда ўрнатилишидир.

Кўпгина тадбиркорлик субъектлари кредитдан айрича банк махсулоти деб ҳисобласалар-да, у ўзида кредит характерини мужассамлаштирган. Унда таъминот ва мақсадли ишлатиш таъминоти бирмунча кейинги ўринга тушиб қолади, яъни кўп ҳолларда бу та-

моийлар ишламайди. Очигини айтишда бу кредит етарли даражада тадқиқ қилинмаган ва кенг қўлланилмайди.

Айрим оммавий ахборот воситалари овердрафтни «енгил ва қулай кредит» сифатида таърифлашади. Аксинча, бу кредит тўлов қобилияти юқори ва ишончли мижозларга бериладиган нисбатан қиммат кредитдир. Ҳисоб рақамда салбий (дебетли) қолдиқ чиқиши қисқа муддатли бўлганлиги сабабли қарздордан сезиларли харажат талаб қилмайди ёки бу харажатлар унга малол келмайди. Кредитнинг ҳар қандай турида ҳам фоиз ҳамда асосий қарзни ўз вақтида тўлиқ тўлаш талаб этилади.

Тижорат банклари учун тадбиркорлик субъектларига ҳам, аҳолига ҳам овердрафт кредити беришда даромадларнинг барқарорлиги ва маблағлар айланишининг тезлиги катта аҳамиятга эга.

Марказий банкнинг «Ўзбекистон Республикаси тижорат банкларида бухгалтерия ҳисоби ҳисобварақлар режаси»га (2004 йил 13 август, рўйхат рақами 773-17) мувофиқ, кредит характеридagi ҳар қандай актив (лизинг, кредит) ссуда ҳисоб рақамида акс эттирилиши белгиланган. Шунинг учун Ўзбекистонда қарздор ҳисоб рақамида салбий (дебетли) қолдиқ чиқишига йўл

маси картага юкланади деб ҳисоблаш нотўғри. Агар кредит картага юкланса, банкнинг кредит қўйилмаси ва мажбуриятлари сунъий равишда ошади, мижоз эса ортиқча фоиз тўлашга мажбур бўлади. Аҳолига банк кредит картаси орқали овердрафт кредити берилишининг бир қатор афзал жиҳатлари бор:

- аҳоли иш ҳақи ёки пенсиянинг тушишини кутмайди ёки қарз сўрашига зарурат қолмайди, товар ва хизматларга бўлган эҳтиёжини қондириши мумкин;
- зарур вақтда ишлатиш имкони бор;
- ижтимоий кескинликни юмшатишга ёки унинг олдини олишга хизмат қилади;
- қонуний ишловчи тадбиркорлик субъектларида савдо ҳажми ошади, бюджетга солиқ тушуми кўпаяди;
- тижорат банкларида барқарор даромад манбаи пайдо бўлади;
- пул айланиши тезлиги ошади, пул маблағларининг банкдан ташқари айланмаси қисқаришига олиб келади;
- давлат ва бюджет ташкилотлари ходимларининг ҳамда нафақа ва пенсия олувчиларнинг нақд пулга бўлган талаби пасаяди;
- кредит олган фуқаролар сонини кўпайтиши аҳолига берилган кредит ҳажми ошишига, Жаҳон банкнинг «Doing Business» (Тадбиркорликнинг юритилиши) тадқиқотида мамлакатлар орасида юқори ўрин олишга эришишига имкон беради.

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки Кредит ахбороти миллий инсти-

лан, 13 ойга овердрафт бериш (бунда «Қисқа муддатли кредитлар» ҳисоб рақамида «Узоқ муддатли кредитлар» ҳисоб рақамига ўтказишнинг ҳолати йўқ), муддат тугагандан сўнг ортиқча расмиятчиликларсиз ариза орқали унинг муддатини узайтириш механизмини йўлга қўйиш, бунда банкнинг овердрафт лимитини қамайтириш ҳуқуқи шартномада назарда тутилган бўлиши лозим. Чунки қарздорнинг кредит рискин ошиши ёки унинг аломатлари ҳақидаги маълумот пайдо бўлиши билан банк лимитни қамайтиради;

– иш берувчининг кафиллиги остида кредитлашда унинг ходимларига ажратилган овердрафт суммаси корхона юқори ликвидлиги активлари суммасидан ҳамда ўртача ойлик айланмасининг 40-60 фоизидан ошмаслиги, иш ҳақи тўловларининг ўз вақтида ажратилишини эътиборга олиш;

– бир йилда камида 6-10 марта ёпилган овердрафтларининг узайтириш амалиётини киритиш, ҳар бир шахсга индивидуал ёрндошиш, ёппасига бир хил лимит ўрнатиш амалиётидан воз кечиш;

– аҳоли ва тадбиркорлик субъектларини таҳлил қилишнинг илмий ва амалий асосланган усулларини ишлаб чиқиш (даромадини, айланмаларини, молиявий ҳолати ва тадбиркорлик фаолиятини таҳлил қилиш, кредит тарихи ва бошқа ҳар хил молиявий маълумотлар олиш);

– овердрафт кредитини бериш, ҳисобга олиш ва мониторинг қилиш борасида Марказий банкнинг «Тижорат банклари кредит сиёсатида нисбатан қўйиладиган талаблар тўғрисида»ги (2000 йил 2 март, рўйхат рақами 905) ҳамда «Ўзбекистон Республикаси банкларида кредит ҳужжатларини юритиш тартиби тўғрисида»ги (2000 йил 2 март, рўйхат рақами 906) низомларда умумий талаблар қўйиб етарли, бунинг учун алоҳида тартиб ишлаб чиқиш, уни тасдиқлаш ҳамда ягона ва батафсил меъёрлар белгиланиши ҳолати йўқ, чунки ҳар бир банкнинг кредит сиёсати ва мижозларининг шароити, фаолият юритиш хусусияти ҳар хил.

Иш берувчи орқали расмийлаштирилган овердрафтни мониторинг қилиш учун банк куйидагиларни амалга ошириши мақсадга мувофиқ бўлади:

- ходимнинг ишдан бўшаши, бўшатилиши, иш берувчи корхона ўз фаолиятини тўхтатиши эҳтимолининг йўқлигига ишонч ҳосил қилиш;
- қарздорнинг ишлаётганлиги тўғрисидаги маълумотни илоҳи бўлса электрон равишда алмасиши;
- иш берувчининг молиявий ҳолати, тушиши кутилаётган маблағларини, банкдаги ҳисоб рақами айланмасининг барқарорлигини аниқлаш;
- банкда овердрафтлар сонининг ходимлар сонига мослиги, овердрафтлар сони уларни мониторинг қилиш имкониятидан ошмаслиги, тушадиган даромад нафақат харажатларни қоплаши, балки фойда олишнинг аниқ ҳисоб-китоби бўлиши лозим.

Н.Э. ХОЛМУРАТОВ,
Ўзбекистон Республикаси
Марказий банки Кредит ахбороти
миллий институти директори.

Овердрафт ва одатдаги кредитнинг фарқи ҳақида таққослама жадвал

Шартлари	Овердрафт	Кредит
Муддати	Асосан қисқа муддатли (аҳолига узоқ муддатли ва муддатсиз бериш амалиёти мавжуд)	Қисқа, ўрта ва узоқ муддатли
Расмийлаштириш	Банкда ҳисоб рақами бўлиши, ҳисоб рақам айланмалари, кутилаётган тушушлар таҳлили, таъминот талаб қилиниши ҳақида маълумот мавжуд эмас	Паспорт, иш жойидан маълумотнома, кредит тарихи, кредитни қайтариш қобилиятини тасдиқловчи бошқа ҳужжатлар (тадбиркорлик субъектлари ва юридик шахслар учун молиявий ҳисоботлар), аксарият ҳолларда таъминот талаб қилинади
Фоиз ставкаси	Овердрафтининг фоизи муддати ва суммасига боғлиқ, аксарият ҳолларда бошқа кредитларга нисбатан юқори	Кредит шартномасида белгиланади. Аксарият ҳолларда фоиз овердрафтка нисбатан паст бўлади
Кредитдан фойдаланиш	Мижоз тўлов топшириқномасини банкка тақдим этиши (аҳолининг банк тўлов (кредит) картасини ишлатиши) билан	Кредит шартномаси ва таъминот ҳужжатлари расмийлаштирилганидан сўнг мижоз тўлов топшириқномасини банкка тақдим этиши билан
Кредитнинг қопланиши	Қарздорнинг ҳисоб рақамига пул тушиши билан тўлиқ қопланади, қарзни қайтариш графиги аксарият ҳолларда тузилмайди, бунинг ҳолати ҳам йўқ	Кредит шартномаси ва/ёки унга илова қилинган графика мувофиқ қисман ёки тўлиқ қопланади

қўйилмайди. Бундай тартибнинг устун томони шундаки, овердрафт кредити балансда аниқ кўринади.

Ғарбдаги кредитлаш тизимининг ажралмас қисми ва хусусиятига айланган банк кредит картаси орқали аҳолини кредитлашни овердрафт деб аташ мумкин. Инглиз тилида сўзлашувчи мамлакатларда (АҚШ, Англия, Ирландия, Канада) овердрафт шаклида кредитлаш ривожланган. Фикримишча, жамият аъзолари турмуш даражасининг яхшиланиши, инфратузилмасининг ривожланиши натижасида бу кредитнинг кредит портфелидаги улуши яқин келажақда анча кенгайди. Оддий банк тўлов картаси кредит картасига айланиши ҳам мумкин. Кредит сум-

тутуда тадбиркорлик субъектлари ва аҳолига овердрафт кредитлари бериш, жисмоний шахсларни банк карталари орқали кредитлаш ҳамда уларнинг ҳисобини юритиш учун Марказий банкнинг 34-«Кредитлаш объектлари» ва 31-«Кредитлаш турлари» электрон қўлланмаларига овердрафт бериш ва банк тўлов картаси орқали кредитлаш учун тегишли кодлар киритилган.

Юқоридагилардан келиб чиқиб, овердрафтни Ўзбекистонда қўллаш борасида куйидагиларни амалга ошириш мақсадга мувофиқ деб ҳисоблаймиз:

- доимий даромади ва/ёки доимий иш жойи бўлган жисмоний шахсларга (ш.ж. иш берувчилари кафиллиги остида) узоқ муддатга, маса-

Ўзбекистоннинг қишлоқ жойларида энергия самарадор уйлар қурилади

2017 йилнинг 25 август куни Ўзбекистон Республикаси Давлат архитектура ва қурилиш қўмитаси, БМТнинг Ўзбекистондаги Тараққиёт дастури (БМТТД) томонидан Глобал экологик фонд гранти асосида амалга ошириладиган «Ўзбекистонда энергия самарадорлиги юқори бўлган қишлоқ турар жой бинолари қурилишни ривожлантиришга кўмаклашиш» янги лойиҳаси расмий ишга туширилди.

Лойиҳани амалга оширишда вазирлик ва идоралар, маҳаллий ҳокимият органлари ва жойлардаги ўзини ўзи бошқариш идоралари, илмий ва таълим муассасалари, банктар, лойиҳалаш ва қурилиш ташкилотлари, қурилиш материалларини ишлаб чиқарувчи корхоналар, нодавлат ташкилотлар ва бирлашмалар ҳамда фуқаролик жамияти вакиллари ва лойиҳа доирасида намунавий ишлар амалга оширилиши белгиланган Тошкент, Фарғона, Андижон, Наманган, Хоразм, Бухоро ва Жиззах вилоятларидаги қишлоқ фуқаролар йиғинлари аҳолиси қатнашиши кўзда тутилган.

Лойиҳа 2017-2022 йилларда амалга оширилади, унга Глобал экологик фонд ва БМТТД томонидан 6,3 млн. АҚШ доллари миқдорига техник кўмак ажратилиши белгиланган.

Ўзбекистон Республикасининг БМТнинг иқлим ўзгариши бўйича ҳадли конвенциясига тақдим этган учинчи миллий хабарномасига мувофиқ, бинолар секторида энергиянинг катта қисми истеъмол қилинади – уйлар ва нотурар жойларда ёқилги ёндирилиши натижасида ҳавога чиқариладиган иссиқхона газларининг умумий улуши 1990 йилдаги 18 фоиздан 2012 йилда 44 фоизга ўсган. Бунга сўнги 20 йил мобайнида аҳоли сонининг ўсиши, ту-

рар жой фонди майдонининг ошиши ва инфратузилманинг ривожланиши натижасида ёқилги истеъмоли ўсиб бориши асосий сабаб бўлди.

2016 йилнинг охирида Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан 2017-2021 йилларда Ўзбекистоннинг қишлоқ жойларида такомиллаштирилган намунавий уйлар лойиҳалари асосида арзон турар жойлар қуриш бўйича янгиланган Дастур қабул қилинди. Дастурда энергия самарадорлиги юқори ва паст углеродли биноларни қуриш учун истиқболли имкониятларни очадиган янги йўналишлар ва вазибалар белгиланди, бу

эса энергияни кўпроқ тежаш ва иссиқхона газлари ҳавога чиқарилишини, яъни атроф муҳитга салбий таъсирни қисқартириши таъминлайди.

– Республика энергия самарадорлиги ва қайта тикланувчи энергетикани ривожлантириш соҳасида улкан салоҳиятга эга ва бу салоҳиятни яхшилаб ўрганиш ва ундан тўғри фойдаланиш даркор. Шунинг учун биз кўшма лойиҳамиз муваффақият билан амалга оширилишидан жуда ҳам манфаатдормиз, жумладан, БМТТДдек ҳамкоримиз ва миллий ташкилотлар билан биргаликда энергия самарадорлигини ошириш ва қишлоқлардаги

қурилишларда янада кўпроқ энергия тежаш масалаларини ҳаётга татбиқ этиш учун барча саъй-ҳаракатларни амалга оширамиз, – деди Ўзбекистон Республикаси Давлат архитектура ва қурилиш қўмитаси раисининг биринчи ўринбосари Шухратхўжа Ҳошимов.

Лойиҳа тўрт таркибий қисмдан иборат. Биринчиси доирасида қишлоқларда уйларни сотиб олиш учун яшил ипотека кредитлаш механизмини ишлаб чиқиш ва жорий этиш режалаштирилган. Ишлаб чиқаришнинг маҳаллий моддий-техника базасини мустаҳкамлаш ва энергия самардорлиги юқори қурилиш

материалларидан ҳамда қайта тикланувчи энергетика тизимларидан (биноларнинг ёритиш тармоқлари учун фотоэлектрик станциялар), энергия самарадор ва паст углеродли қишлоқ уйлари лойиҳалаш ва қуришдаги салоҳиятдан фойдаланиш лойиҳа иккинчи қисмининг асосий вазифаси бўлади. Учинчиси меъёрий-ҳуқуқий базани, жумладан, янги, энергия самарадорлиги юқори қишлоқ уйлари ва қишлоқ аҳоли пунктларини қуриш ҳамда улардан фойдаланишга тегишли бўлган қурилиш меъёрлари ва қоидаларини такомиллаштиришга бағишланади. Тўртинчи қисм маркетинг воситаларини жорий қилиш ва ривожлантиришга, энергия самарадорлиги юқори ва паст углеродли қишлоқ уйлари афзалликлари ва фойдаси ҳақида жамоатчиликнинг хабардорлигини оширишга йўналтирилган.

Шундай қилиб, экологик яшил қурилиш тамойилларидан фойдаланган ҳолда қишлоқ уйлари бунёд этишнинг сифат стандартларига янги-ча ёндашув Ўзбекистондаги қишлоқ жойларда барқарор ривожланиш мақсадларига етишиши йўлида яна бир қадамни ташлаш имконини беради.

Эъзоз КАМОЛОВА.

Йилига 200 мингта костюм ишлаб чиқарилади

Ватанимиз мустақиллигининг 26 йиллик байрами арафасида Наманган шаҳрида яна бир замонавий корхона фаолият бошлади.

2009 йилдан буён тикувчилик саноати йўналишида муваффақиятли фаолият юритиб, ўз маҳсулотлари билан истеъмол бозоридан мустаҳкам жой олган «Текстиль либос» масъулияти чекланган жамияти кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантириш йўлида яратилаётган кенг имкониятлардан фойдаланиб, яна бир лойиҳани амалга оширди.

Ички имкониятлар ҳисобидан 2 млн. АҚШ долларлик маблағ сарфланган мазкур лойиҳага кўра, янги корхонада хориж технологиялари асосида костюм ишлаб чиқарилади. 300 дан зиёд замонавий тикув машинаси тўла қувват билан ишга туширилгач, йилига 200 минг экспортбоп маҳсулот тайёрлаш имконияти яратилади.

– Иқтисодий тизимимиз юксалиб, халқимиз фаровонлиги ошиб бораётгани истеъмолчиларнинг ҳар томонлама сифатли либосларга бўлган эҳтиёжини таъминлашни тақозо этмоқда, – дейди корхона раҳбари А.Муҳиддинов. – Шу боис асосий эътиборни рақобатбардошликка қаратмоқдамизки, келгусида маҳсулотларимиз нафақат ички, балки жаҳон бозорида ҳам харидоргир бўлсин. Бунинг учун мамлакатимизда барча имкониятлар мавжуд.

Айни пайтда 70 ишчи меҳнат қилаётган «Текстиль либос» масъулияти чекланган жамиятида янги корхона ишга туширилиши билан яна 110 киши доимий даромад манбаи билан таъминланадиган бўлди.

ЎЗА МАТЕРИАЛИ АСОСИДА.

Пилла ривожланиш палласида соҳага хорижий инвестицияларни жалб қилиш ҳаракати

Яқинда юртимиз вакиллари Ҳиндистонда бўлиб қайтишди. Ушбу юрт вазирлик ва идоралари, ишбилармон доиралар вакиллари билан бўлган учрашувда мамлакатимизда ипакчилик тармоғини такомиллаштириш бўйича муҳим келишувга эришилди.

«Ўзбекипаксаноат» уюшмасидан маълум қилишларича, Ҳиндистон ипак бўйича марказий кенгаши билан ҳамкорлик борасида меморандум имзоланган. Шунингдек, Бангалорда уюшманинг ахборот марказини очиб ва Ўзбекистонга ҳинд тадбиркорларининг сафарини ташкил этишга келишиб олинган. Бу пилла толасини замонавий бозор тамойиллари асосида сотиш, қайта ишлаш ва экспорт ҳажминини ошириш, малакали мутахассисларни тайёрлаш, уларнинг манфаатларини ҳимоя қилишга оид ишларни сифат жиҳатдан янги босқичга кўтариш имконини беради.

– Кузатишларимизга кўра, Ўзбекистон ва Ҳиндистон ўртасида иқтисодий муносабатлар жадал ривожланмоқда, – дейди «Ўзбекипаксаноат» уюшмаси раиси Баҳром Шарипов. – Сафаримиз чоғида Ҳиндистон өнгил саноат вазирлиги, Ипак бўйича марказий кенгаши ва бир қатор йирик

компаниялар вакиллари билан учрашдик. Уларга юртимизда ипакчилик соҳасида амалга оширилаётган изчил ислохотлар, чет эл инвесторлари учун яратилган зарур шароитлар, солиқ имтиёзлари, ишлаб чиқариш асбоб-ускуналари божхона тўловларисиз олиб кирилиши каби янгиликлар хусусида батафсил сўзлаб бердик. Мақсадимиз келгусида юртимизда ипакчилик соҳасида янги корхоналар сонининг ортишида ўз ҳиссамизни қўйиш.

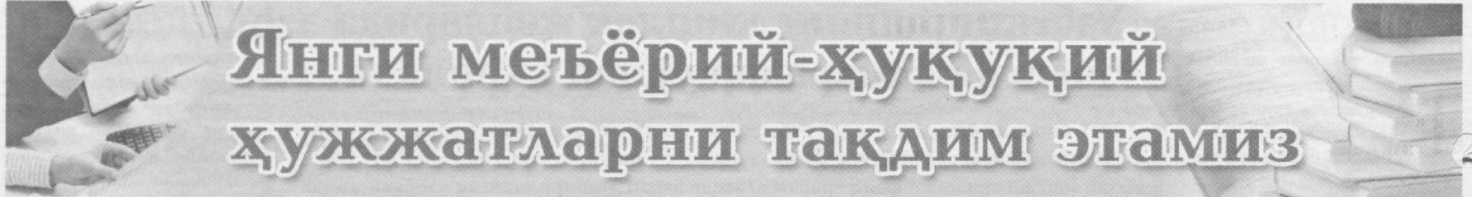
Президентимиз Шавкат Мирзиёевнинг жорий йил 7 февралда қабул қилинган «Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегияси тўғрисида»ги Фармонида ҳам ишбилармонлик муҳитини яхшилаш орқали иқтисодий тармоқларига хорижий инвестицияларни фаол жалб қилиш кўзда тутилган.

Таъкидлаш жоиз, айни вақтда юртимизда ипакчилик соҳасида яратилган имконият ва берилаётган имтиёзлар дунёдаги йирик пилла ишлаб чиқарувчи Ҳиндистон, Япония, Корея, Хитой давлатларининг шу соҳада фаолият юритаётган тадбиркорларини бизга янги ҳамкор сифатида қарашга ундамоқда.

Наргиз АҲМЕДОВА.

Янги меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларни тақдим этамиз

Ҳужжат 2017 йил 28 августда кучга кирди.

Низомда, биринчидан, инвестиция учун солиқ ва божхона имтиёзларини қўллаш билан боғлиқ барча тушунчалар жамланган:

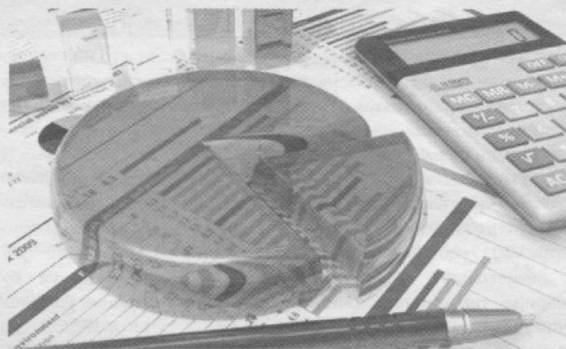
- инвестициялар;
 - янги технологик асбоб-ускуналар;
 - модернизация қилиш;
 - техник ва технологик жиҳатдан қайта жиҳозлаш;
 - ишлаб чиқариш эҳтиёжлари учун фойдаланиладиган бинолар ва иншоотларни реконструкция қилиш;
 - ишлаб чиқаришни янги қурилиш шаклида кенгайтириш.
- Иккинчидан, Низом билан ушбу имтиёзни фойда солиғига нисбатан қўллашнинг хусусиятлари белгиланди. У юридик шахсларнинг солиқ солинадиган фойдасини амортизацияни чегириб ташлаган ҳолда, бироқ солиқ солинадиган фойданинг 30 фоизидан кўп бўлмаган миқдорда камайтиради (СК 159-моддасининг 3-банди, шунингдек, Давлатимиз раҳбарининг 2013 йил 20 сентябрдаги ПҚ-2042-сонли Қарорининг 6-банди).
- Мазкур имтиёзни қўллашда қуйидаги қоидаларни инобатга олиш зарур:
- у товарлар (ишлар, хизматлар) ишлаб чиқаришни

Инвестицияга сарф-харажат қилганда имтиёзлар қандай қўлланади?

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги, Иқтисодиёт вазирлиги, Давлат солиқ қўмитаси ва Давлат божхона қўмитасининг қўшма қарори (рўйхат рақами 2918, 2017 йил 25 август) билан «Маблағларни инвестицияга йўналтирувчи юридик шахслар томонидан имтиёзларни қўллаш тартиби тўғрисида»ги низом тасдиқланди.

амалга оширувчи солиқ тўловчилар томонидан қўлланилади;

- солиқ солинадиган базани ҳисоблашда жиҳозларни сотиб олиш учун фойдаланилган маблағлар фақат бир марта чегириб ташланади;
- солиқ солинадиган фойдани камайтириш харажатлар амалга оширилган солиқ давридан эътиборан, янги технологик жиҳоз бўйича эса у фойдаланишга топширилган пайтдан эътиборан 5 йил ичида амалга оширилади;
- агар жорий солиқ даврида маблағлар суммаси солиқ солинадиган фойданинг 30 фоизидан ошса, қолган сумма келгуси солиқ даврларида чегирилиши мумкин;
- агар ҳисобот даврида ҳисобланган амортизация суммаси инвестицияга йўналтирилган маблағлар суммасидан ошса, ушбу ҳисобот даврида солиқ солинадиган фойдани камайтириш амалга оширилмайди.

Учинчидан, Низом ягона солиқ тўлови бўйича имтиёзни қўллаш қоидасини ўрнатади. Бу имтиёз инвестициялар суммасига, бироқ солиқ солинадиган базанинг кўпи билан 25 фоизга камайтирилади (СК 356-моддаси, шунингдек, Президентимизнинг 2013 йил 20 сентябрдаги ПҚ-2042-сонли Қарорининг 6-банди).

Низомга мувофиқ:

- имтиёз маблағлар манбандан (ўз маблағлари ёки қарзга олинган маблағлар, шу жумладан, лизинг)

қатъи назар берилади;

- солиқ солинадиган база кўрсатилган харажатлар амалга оширилган солиқ давридан эътиборан, янги технологик асбоб-ускуна бўйича эса у фойдаланишга топширилган пайтдан эътиборан 5 йил ичида камайтирилади;
 - агар инвестицияга йўналтириладиган маблағлар суммаси солиқ солинадиган базанинг 25 фоизидан ошиб кетса, у ҳолда ортган сумма келгуси солиқ даврларида чегирилиши мумкин.
- Тўртинчидан, олиб ке-

линадиган технологик жиҳоз бўйича ҚҚС ва божхона божлари бўйича имтиёзларни қўллаш шартлари аниқлаштирилмоқда (СК 211-моддаси 7-банди ва Божхона кодекси 297-моддаси иккинчи қисми 13-банди).

Технологик жиҳозни ҚҚС ва божхона божларидан озод қилиш Ўзбекистон Республикаси ҳудудига олиб киришда импорт божхона божи ва қўшилган қиймат солиғидан озод қилинадиган технологик жиҳозлар рўйхатига мувофиқ тақдим этилади (рўйхат рақами 2436, 2013 йил 20 март).

Имтиёзлар бутловчи бўюмлар ва эҳтиёт қисмларга, улар контрактга (шартномага) мувофиқ технологик жиҳозлар билан бирга ажралмас қисми сифатида етказиб берилган тақдирда татбиқ қилинади.

Бу – муҳим! Технологик жиҳозлар:

- харид (импорт) қилинган пайтдан бошлаб 3 йил ичида сотиб юборилган ёки текнига берилган бўлса, солиқ имтиёзлари бекор қилинади;
- олиб қирилган пайтдан эътиборан 3 йил ичида экспортга реализация қилинган ёки бепул берилган тақдирда божхона имтиёзлари бекор қилинади.

Бизнес учун янги микрокредит хизматлари

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2017 йил 22 августдаги 655-сонли қарори билан «Фаолиятини бошлаётган тадбиркорлар учун микромолиявий хизматлардан фойдаланиш жойлари, уларнинг қўламини ва ҳажмларини кенгайтириш бўйича 2017-2020 йилларга мўлжалланган чора-тадбирлар дастури» тасдиқланди.

Уни рўёбга чиқариш 3 та асосий йўналиш бўйича амалга оширилади.

1 – Микромолиявий хизматлар ҳажмини кўпайтириш.

Хусусан, ташкил этилганига 6 ойдан ошмаган тадбиркорлик субъектларига 24 ойгача қуйидаги миқдорларда микрокредитлар ажратиш механизмини жорий этиш режалаштирилган:

- юридик шахс ташкил этмаган тадбиркорлик субъектларига – ЭКИХнинг 50 бараваригача;
- микрофирмалар ва деҳқон хўжаликларига (юридик шахс мақомига эга), кам таъминланган оилалар ва ўқув муассасалари битирувчиларига тадбиркорлик фаолияти, оилавий тадбиркорлик, касаначилик, ҳунармандчилик, шахсий

ёрдамчи хўжаликларни ривожлантириш учун – ЭКИХнинг 100 бараваригача.

Тадбиркорлик фаолиятини кенгайтириш учун янги иш ўринлари яратиш шarti билан 24 ойгача бериладиган микрокредитлар ҳажми ЭКИХнинг 500 бараваригача етказилади.

Шунингдек, биргаликдаги жавобгарлик асосида микрокредитлар ажратиш жорий этилади, жумладан:

- 3-5 кишидан иборат гуруҳ ташкил этилганидан қатъи назар биргаликдаги жавобгарлик асосида кафолат таъминотисиз кредит ажратиш;
- гуруҳнинг ҳар бир аъзосига 1 йилгача ЭКИХнинг 15 бараваригача бир хил миқдорда микрокредит ажратиш.

Ҳунармандчилик фаолиятини ташкил этиш ва касаначиликни ривожлантириш учун алоҳида кредит маҳсулотлари ишлаб чиқилади.

Бундан ташқари, ушбу йўналиш доирасида кам таъминланган оилалар учун қуйидаги яқка тартибдаги дастурларни ишлаб чиқиш ва амалга ошириш кўзда тутилган:

- кам таъминланган оилаларни микрокредитлар билан кафолатли таъминлаш учун бериладиган сугурта полислари бўйича 1 фоизгача сугурта мукофоти ундиришни амалиётга жорий қилиш;
- уй-жой шароитларини яхшилаш учун истеъмол кредитлари ажратиш.

2 – Аҳоли бандлигини таъминлаш механизмини яратиш.

Бунда республика аҳоли яшаш жойларини банк хизматлари билан қамраб олиш, тадбиркорлик фаолиятининг асослари, бизнес-режалар тузиш, ушбу соҳадаги қонунчилик бўйича ўқув курслари ташкил этиш, бизнес-режалар тузиш, соҳага оид қонунчилик

бўйича ўқув курслари ташкил этиш, аҳоли бандлигини таъминлаш бўйича амалга ошириладиган ишларда банк хизматларининг роли ва иштирокини кенгайтириш ва бошқалар режалаштирилган.

3 – «Микрокредитбанк» фаолияти самарадорлигини ошириш учун ресурсларни ва моддий-техник базани кенгайтириш чоралари.

Қарор билан банк Қузатув кенгашининг асосий вазифалари ва таркиби тасдиқланган. Унинг ресурс базаси мустақамланишига қуйидагилар кўмак беради:

- янги жозибадор омонат турларини жорий этиш ҳисобидан банк депозит базасини мунтазам кенгайтириш;
- юридик шахслар депозитларини жалб этиш ишларини амалга ошириш;
- банк устав капиталини Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ва Марказий банк маблағлари ҳисобидан ҳар йили 10 фоизга ошириш.

Халқаро ҳамкорликда янги мазмун

Ўзбекистон Савдо-саноат палатаси томонидан Буюк Британиянинг Ўзбекистондаги элчихонаси билан ҳамкорликда Буюк Британияга мева-сабзавот ва қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини экспорт қилиш мавзусига бағишланган семинар ташкил этилди.

Тадбирдан кўзланган мақсад Буюк Британияга мева-сабзавот ва қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини экспорт қилишнинг шарт-шароитлари, мазкур давлатнинг четдан олиб кириладиган маҳсулотларга бўлган талаблари ҳамда бозорнинг умумий салоҳияти тўғрисидаги маълумотларни маҳаллий экспортёр корхоналар эътиборига етказишдан иборат бўлиб, унда Буюк Британиянинг Ўзбекистондаги элчихонаси масъул ходимлари ўз тақдимотли чиқишлари билан иштирок этдилар.

Учрашув давомида томонлар ҳамкорлик масалалари юзасидан кенг муҳокамалар олиб борди, давлатларнинг савдо-иқтисодий муносабатларига доир тартиб-тамоийлар билан ақидан танишиб, ҳамкорликни янада ривожлантириш истиқболларига оид масалалар бўйича ўзаро фикр алмашдилар.

Қайд этиш лозимки, Буюк Британия Ўзбекистоннинг асосий савдо-иқтисодий ҳамкорларидан бири саналади. 2016 йил якунлари бўйича мамлакатлараро товар айланмаси ҳажми 151,3 млн. АҚШ долларига етди. Шундан экспорт 40,6 млн. долларни, импорт эса 110,7 млн. долларни ташкил этди.

Экспорт соҳасида қимматбаҳо ва ярим қимматбаҳо тошлардан ишланган буюмлар, транспорт, сугурта, коммуникация ва туризм хизматлари ҳамда тўқимачилик маҳсулотлари асосий ўрин эгаллаган бўлса, молия, архитектура-муҳандислик, тоғ-кон ва қишлоқ хўжалиги хизматлари, транспорт ҳамда механик ускуналар импорт йўналишидаги алоқалар ривожини таъминлаган.

Бугунги кунда Ўзбекистонда британиялик инвесторлар иш-тирокида 559 та корхона фаолият юритаётган бўлиб, улардан 159 таси юз фоиз Британия капиталига эга, қолган 400 таси қўшма корхонадир. Бундан ташқари, Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлигида Буюк Британиянинг 68 та компанияси ваколатхонаси аккредитациядан ўтказилган.

Мамлакатимиз иқтисодиётини ривожлантиришга ҳисса қўшаётган британиялик асосий инвесторлар сифатида лойиҳа-инжиниринг соҳасидаги «Ворлей Парсонс», тоғ-кон тармоғидаги «Рио Тинто», халқаро кўргазма ва форумлар ташкилотчиси бўлган «Ай-Ти» компанияларини санаб ўтиш мумкин.

Савдо ва саноат бўйича Ўзбекистон-Британия кенгаши икки томонлама ҳамкорликда муҳим механизм саналиб, у сўнгги бор (томонларнинг 23-йиғилиши) 2016 йилнинг ноябрь ойида Тошкент шаҳрида ўтказилган.

Сўхбат чоғида мазкур ташриф иккала мамлакатнинг ишбилармон доиралари вакиллари ўртасидаги ўзаро манфаатли алоқаларга янги мазмун бағишлагани таъкидланди.

Семинарда тегишли вазирлик ва идоралар вакиллари ҳамда 60 га яқин тадбиркорлик субъектлари иштирок этиб, улар қаторида бўлган 19 нафар тадбиркор Ўзбекистон Савдо-саноат палатаси кўмағида жорий йилнинг 2-5 сентябрь кунлари Лондон шаҳрида ўтказилиши режалаштирилган «Fine Food 2017» халқаро кўргазмасида қатнашиш имконига эга бўлди.

Гулшан ЮСУПОВА.

Истак ва имкон бирлиги

Ҳар бир автоулов эгаси машина рақами ўзига хос бир хил кўринишга эга ёки «олтин» рақамли бўлишини хоҳлайди. Яқинда барча учун ана шундай имконият яратилди. Яъни хоҳловчилар биржа орқали савдоларда қатнашиб, ўзларига маъқул бўлган рақамларга эга бўлишлари мумкин.

Президентимизнинг жорий йил 11 июлдаги «Йўл ҳаракати хавфсизлигини таъминлаш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Қарори ижросини таъминлаш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг жорий йил 31 августдаги «Автомобилларнинг воситаларини давлат рўйхатидан ўтказиш ва уларга рўйхатдан ўтказиш давлат рақами белгиларини бериш тартибини такомиллаштириш тўғрисида»ги қарори қабул қилинган эди. Мазкур қарор билан «Жисмоний ва юридик шахсларга автотранспорт воситалари учун рўйхатдан ўтказиш давлат

рақами белгиларини оширилган тўлов ставкалари бўйича «Ўзбекистон Республикаси товар-хонашэ биржаси» АЖ ахборот тизимида аукцион ўтказиш тўғрисида Низом» тасдиқланди. Шунга кўра, мазкур қарорни ўз вақтида сифатли бажариш мақсадида махсус давлат рақами белгиларини аукцион савдоларида сотиш бўйича биржанинг алоҳида ахборот тизими ва www.avtoraqam.uzex.uz веб-сайти ишлаб чиқилди.

Ўзбекистон Республикаси товар-хонашэ биржасида мазкур қарорлар ижросига бағишланган «Ўзбекистон Республикаси товар-хонашэ биржасининг онлайн аукцион-

лари орқали авторақамларни сотиш тартиби ва механизми» мавзусида матбуот анжумани бўлиб ўтди. Унда биржа мутахассислари, Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги Йўл ҳаракати хавфсизлиги бош бошқармаси (ИИВ ЙХХББ) ходимлари ва журналистлар иштирок этди.

Тадбирда дастлаб йиғилганларга махсус рақамларнинг тоифалари ва бошланғич нархлари ҳамда уларни расмийлаштириш тартиблари ҳақида маълумот берилди. Шундан сўнг ЎзРТХБ АЖнинг Электрон савдолар бўлими бошлиги Жасур Юнусов савдо тартиблари хусусида ахборот берди.

(Давоми 10-бетда).

Янги имкониятлар эшиги

Бугун серкўёш ўлкамининг витаминга бой, шириндан шакар мева-сабзавотлари дунё бўйлаб экспорт қилинмоқда. Маълумотларга кўра, қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари экспорти йил сайин ўсиб, айни дамда 20 млн. тоннага етган.

Бу кўрсаткич янада ошиб бормоқда. Албатта, экспорт ҳажми ошишида бободоҳқону богбон, фермерларимизнинг ҳиссалари катта. Бироқ шу ўринда жаҳон бозорига чиқишда халқаро кўргазмаларнинг ҳам ўз ўрни борлигини алоҳида таъкидлаш жоиз.

6-8 сентябрь кунлари пойтахтимизнинг «Ўзэкспомаказ» павильонида II Халқаро мева-сабзавот ярмаркаси бўлиб ўтди. Унда юртимизнинг барча гўшаларидан келган фермер хўжалиқларидан тортиб, қайта ишлаш, қадоқлаш корхоналари ва экспортёр компаниялардан ташқари, хорижлик кўплаб ишбилармон мутахассислар иштирок этди. Ўша кунлари «Ўзэкспомаказ»нинг иккита павильони турли соҳа вакиллари билан ниҳоятда гавжум бўлди. Натижа ҳам шунга монанд бўлиб, бир миллиард АҚШ долларидан ортиқ турли шартномалар имзоланди.

Ишроқмининг қизғин жараёнида ярмарка кўтироччиларини суҳбатга чорладик.

— Юздан ортиқ қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари ва қайта ишланган мевалар билан иштирок этдик, — дейди Самарқанд вилояти ҳокимлиги вакили Шерали Йўлдошев. — Шу билан бирга, ўнлаб экспортёр корхоналар ҳам қатнашди. Бу кўргазма якунларига кўра, 200 минг долларликдан ортиқ шартномалар тузиш мақсадидамыз. Шу кунгача биз 40 дан ортиқ давлатга ўз маҳсулотларимизни экспорт қилаётган бўлсак, эндиликда янги-янги ҳамкорлар билан манфаатли шартномалар асосида экспорт географиясини кенгайтиришни мўлжаллаганимиз.

Маълумки, бугун фермер мушкулини енгил қилиб, етиштирган маҳсулотларини хорижга

чиқаришда экспортёр компанияларнинг кўмағи чексиз бўлмоқда. Ана шундай компаниялардан бири Ўзбекистон Республикаси Ташқи савдо вазирлигининг «UzTrade» экспорт-импорт компаниясидир. Ярмаркада компания ҳам муносиб иштирок этди. Бу ҳақда компания бош мутахассиси Бекзод Арипов шундай дейди:

— Компаниямиз ташкил этилганига ҳали кўп бўлмаган бўлса-да, қишлоқ хўжалиги экспорти борасида яхшигина ютуқларга эришиб келмоқда. Жорий йилнинг ўзида 25-30 млн. долларлик турли озуқа маҳсулотларини экспорт қилдик. Шунингдек, 2017-2018 йиллар учун 100 млн. долларликдан ортиқ шартномаларимиз бор. Булар мевадан тортиб, сабзавот, полиз ва дуккакли экинларгача. Айни кунда 15 дан зиёд давлатда савдо уйларимиз фаолият юритмоқда. Бундан ташқари, 20 дан ортиқ давлатда савдо маслаҳатчилари ўз ишларини олиб бормоқда. Уларнинг асосий вазифаси янги харидорларни топиш, талаб-таклифларни ўрганишдан иборат. Ярмарка ҳам самарали кечди. Кўплаб тадбиркор фермерлар, турли хорижий компаниялар билан ҳамкорлик қилишга келишиб олдик. Бир қатор манфаатли шартномалар имзоланди.

Бугунги кунда энг асосий вазифа жаҳон бозорига сифатли ва ҳар томонлама талабларга жавоб берадиган маҳсулотларни экспорт қилишдан иборат. Бундай кўргазмаларнинг ташкил этилиши эса фермерлар, қайта ишлаш корхоналари, экспортёр компаниялар ҳамда хорижлик мижозлар учун ҳам фойдали бўлмоқда. Энг асосийси жаҳон бозорига чиқишда халқаро ярмаркалар янги имкониятлар эшигини очмоқда.

Бобур МУҲАММАДИЕВ.

**Ўзбекистон Республикаси товар-хомашё биржаси
2017 йил 4 сентябрдан 8 сентябргача бўлган
биржа (ички бозор) нархлари котировкаси**

Маҳсулотларнинг номи	Жорий котировка* (сўмда тоннаси учун)	Нархлардаги ўзгаришлар		
		динамика	(сўмда)	(%)
Автобензин А-80	4 013 000	▼	-22 473	-0,6%
Автобензин А-91	4 667 492	▼	-1 299 261	-21,8%
Автобензин А-98	5 035 000	ўзгармаган	0	0%
Азотли-олтингургурт ўғит (қопда)	706 620	ўзгармаган	0	0%
Азот-фосфор ўғит (қопда)	998 005	ўзгармаган	0	0%
Аммиакли селитра кальцийли (қопда)	795 306	ўзгармаган	0	0%
Аммофос 46:10 (қадоқланмаган)	1 535 919	▲	35 002	2,3%
Арматура 25 ст 35 ГС	5 296 527	▲	210 298	4,1%
Қурилиш битуми БН 90/10	5 950 000	▲	1 472 003	32,9%
Дизель ёқилғиси	5 630 141	▼	-276 949	-4,7%
Қурилишга оид оҳак 1-нав (қадоқланмаган)	273 000	ўзгармаган	0	0%
Хлорланган калий (қопда)	708 360	ўзгармаган	0	0%
Карбамид (қопда)	624 303	▼	-9 267	-1,5%
Квадрат 16 ст 3 СП	5 410 817	ўзгармаган	0	0%
Техник керосин	5 148 500	ўзгармаган	0	0%
Керамик ёғит К-0 75 15, 250x120x65 мм (дона)	430	ўзгармаган	0	0%
Озиқ-овқат сирка кислотаси 70%	3 102 255	ўзгармаган	0	0%
Қумоқланмаган омухта ем	2 710 000	ўзгармаган	0	0%
Доира 100 ст 3 СП	3 451 607	ўзгармаган	0	0%
Линт 1-нав тип Б (класс олий)	2 188 999	ўзгармаган	0	0%
Линт 2-нав тип Б (класс олий)	1 667 399	ўзгармаган	0	0%
Зангламайдиган лист х.к. AISI 304.304L 4X1250X2500 мм	60 000 000	ўзгармаган	0	0%
Ўсимлик ёғи ПЭТ 1 л	4 963 354	▼	-27 119	-0,5%
Индустриал мой И-50А (литр)	7 130	ўзгармаган	0	0%
Синтетик мотор мойи Shell Helix Sw40 (дона)	240 000	ўзгармаган	0	0%
Писта ёғи ПЭТ 0,935 гр (литр)	10 500	ўзгармаган	0	0%
Рулонли гидроизоляцияцион том ёпиш материали (дона)	140 000	ўзгармаган	0	0%
Мис ўрамаси	42 248 553	ўзгармаган	0	0%
Бугдой уни 1-нав	884 760	▼	-3 597	-0,4%
Бугдой уни олий нав	1 239 742	▼	-15 351	-1,2%
Хўжалик совуни 70% (дона)	2 198	▲	227	11,5%
Натрий бикарбонат – ош содаси 1-нав (қопда)	2 887 954	ўзгармаган	0	0%
Нефть парафини	6 500 000	ўзгармаган	0	0%
Полипропилен FC-550 (SA) (АҚШ доллари)	1 025	ўзгармаган	0	0%
Полиэтилен F-0120	10 360 493	ўзгармаган	0	0%
Портландцемент ССПЦ М-400 (қопда)	445 225	▲	13 129	3,0%
Сим 10 ст 45	5 755 999	ўзгармаган	0	0%
Ем учун дон 3-класс	880 005	▲	368	0%
Ем учун дон 4-класс	774 560	▼	-13 040	-1,7%
Ем учун дон 5-класс	731 383	▼	-4 387	-0,6%
Шакар	4 319 910	ўзгармаган	0	0%
Суюлтирилган газ	1 695 125	▼	-132 079	-7,2%
Кальцийлаштирилган сода (қопда)	1 011 451	▲	47 644	4,9%
Алюминий қотишмалари АК7	15 222 999	ўзгармаган	0	0%
Пўлат тунука г.к 6x1500x6000	7 412 222	▲	22 222	0,3%
Сайқалланган ойна М1-СВР қалинлиги 3,5 мм	39 614	▲	2 416	6,5%
Шишали банка 3 л (дона)	1 542	▼	-970	-38,6%
Сульфат аммоний (қадоқланмаган)	393 841	▼	-211	-0,1%
Калий сульфати (қадоқланмаган)	5 673 000	ўзгармаган	0	0%
Суперфосфат (қадоқланмаган)	455 315	ўзгармаган	0	0%
Труба 20x2,8 (метр)	12 620	▲	35	0,3%
Пўлат труба 114x3.5 ст 3 (метр)	64 408	ўзгармаган	0	0%
Бурчак 30 ст 3 СП	4 085 725	▼	-969 475	-19,2%
Кўмир 2 БОМСШ-Б2 0-50	189 304	ўзгармаган	0	0%
Швеллер 16	8 200 000	▲	50 000	0,6%
Пахта чигити шелухаси	483 858	ўзгармаган	0	0%
Шифер 8 тўлқинли	32 205	▲	1 023	3,3%
Шрот (кунгабоқар)	1 250 000	ўзгармаган	0	0%
Шрот (соя)	5 800 000	ўзгармаган	0	0%
Пахта чигити шроти (кунжараси)	976 879	▲	491	0,1%
Арпа	658 738	▲	50 201	8,2%

* Маҳсулотлар котировкаси охириги ҳафтадаги савдо натижалари асосида шакллантирилади. Ҳисобот ҳафтаси давомида биржа савдоларига қўйилмаган ёки сотилмаган товарлар учун котировка бўлиб ўтган охириги савдолар натижалари асосида шакллантирилади.

Биржа листингини ўтказиш тартибига қўра, сўнги 3 ойда товарга талаб бўлмаган, ушбу товар билан битимлар мунтазам тузилмаган тақдирда маҳсулот биржа котировка варағидан чиқарилди.

Ахборот ва статистика бўлими томонидан Ўзбекистон Республикаси товар-хомашё биржаси (www.uzex.uz) материаллари асосида тайёрланди.

**Ўзбекистон Республикаси
Марказий банки томонидан
2017 йил 12 сентябрдан бошлаб
ўрнатилган хорижий валюталарнинг
сўмга нисбатан расмий курси**

Валюта номи	Курс	Курсдаги ўзгаришлар		
		динамика	(сўмда)	(%)
1 АҚШ доллари	8 092,13	▼	-7,87	-0,10%
1 Евро	9 718,65	▲	73,17	0,76%
1 Россия рубли	141,21	▲	1,30	0,93%
1 Чехия кронаси	372,67	▲	2,30	0,62%
1 Венгрия форинти	31,73	▲	0,18	0,57%
1 Ҳиндистон рупийси	126,72	▲	0,24	0,19%
1 Эрон риали	0,24	▲	0,00	0,00%
1 Исроил шекели	2 305,78	▲	43,78	1,94%
1 Қозоғистон тенгеси	24,06	▲	0,16	0,67%
1 Қирғизистон соми	117,67	▼	-0,01	-0,01%
1 Тожикистон сомони	919,07	▼	-1,38	-0,15%
1 Туркменистон манати	2 318,66	▼	-2,26	-0,10%
1 Австралия доллари	6 511,74	▲	74,67	1,16%
1 Беларус рубли	4 203,49	▼	-2,77	-0,07%
1 Болгария леви	4 969,99	▲	37,58	0,76%
1 Бангладеш такаси	99,38	▼	-0,37	-0,37%
1 Канада доллари	6 663,48	▲	140,69	2,16%
1 Хитой юани	1 244,20	▲	3,01	0,24%
1 Грузия лариси	3 296,85	▼	-11,97	-0,36%
1 Бразилия реали	2 620,93	▲	42,13	1,63%
1 Япония иенаси	74,65	▲	0,81	1,10%
1 Жанубий Корея вони	7,15	▼	-0,03	-0,42%
1 Қувайт динари	26 897,56	▲	22,97	0,09%
1 Афғонистон афғонийси	118,44	▼	-0,09	-0,08%
1 Малайзия ринггити	1 927,62	▲	30,22	1,59%
1 Сингапур доллари	6 026,76	▲	55,07	0,92%
1 Швейцария франки	8 522,52	▲	61,22	0,72%
1 БАА дирҳами	2 203,26	▼	-2,02	-0,09%
1 Миср фунти	459,78	▲	0,41	0,09%
1 Англия фунт стерлинги	10 661,38	▲	166,21	1,58%
1 Янги турк лираси	2 373,69	▲	11,00	0,47%
1 СДР	11 525,62	▲	44,92	0,39%
1 Украина гривнаси	310,64	▼	-2,10	-0,67%
1 Польша злотийси	2 291,54	▲	16,00	0,70%

Истак ва имкон бирлиги

(Давоми. Бошланиши 9-бетда).

Унинг таъкидлашича, биржанинг янги савдо тизимида онлайн аукционларда иш-тирок этиш шахсий кабинет орқали, умуман қоғоз шаклидаги ҳужжатларсиз амалга оширилади. Бу эса савдоларнинг шаффоф ва очиқ ўтишини таъминлайди. Шунинг қадар эса автотранспорт воситалари учун давлат рақами белгилари сотувчилари, яъни ИИВ ЙҲХБ бўлинмалари томонидан биржанинг онлайн аукционларига 50 дан ортиқ турли тоифадаги автотрақамлар жойлаштирилди ва 500 дан зиёд харидорлар тизимда рўйхатдан ўтди.

Ўз навбатида, хоҳлаган автотрақамни сотиб олиш учун харидорлар ЎзРТХБ веб-сайтида онлайн тарзда рўйхатдан ўтишлари, «Wo-wo» электрон тўлов тизими ёрдамида биржанинг Ҳисоб-китоб клиринг палатасига (ҲКП) кафолат маблағларини киритишлари лозим. Гаров маблағларининг суммаси автотрақам бошланғич нархидан 10 фоизни ташкил этади. Битимлар бўйича барча ўзаро ҳисоб-китоблар юридик шахслар учун нақдсиз

пул ўтказмалари ва жисмоний шахслар учун пластик карталар асосида биржанинг ҲКП орқали амалга оширилади. Бунда бир неча пластик карталарни мижознинг шахсий кабинетида улаш имкони бор. Харид қилинган автотрақамларни расмийлаштириш ИИВ ЙҲХБ бўлинмалари томонидан амалга оширилади. Молиявий мажбуриятлар тўлиқ қопланган санадан бошлаб 10 кун мобайнида расмийлаштириш харидорнинг айби билан таъминланмаган ҳолатда ҲКП шартнома мажбуриятлари ижро этилмаганлиги туфайли жарима сифатида битим суммасининг 50 фоизини республика бюджетига фойдага ўтказиш, қолган қисмини харидорга қайтаради.

Шунингдек, қарорда автотрақамлар сотилишидан олинган жами маблағларнинг 80 фоизи Давлат бюджетига, 20 фоизи ИИВнинг моддий-техник базасини ривожлантириш, ходимларни ижтимоий рағбатлантириш ва бошқа сарф-харажатлар Маҳсул фондига йўналтирилиши алоҳида кўрсатиб ўтилган.

Бобур МУҲАММАДИЕВ.

СТАТИСТИКА

11

«Тошкент» РФБ нархлари индекси

Сана	Нарх	Ўзгариш	ҚҚ сони (бирликда)	Савдолар ҳажми (сўмда)
УСИ				
08.09.2017	994,51	0	13 838 760	140 174 200
07.09.2017	994,51	0	2 451	11 004 840
06.09.2017	994,51	▲ 0,91	9 665	1 501 510
05.09.2017	993,60	▼ -5,52	5 927	10 353 030
04.09.2017	999,12	▲ 0,12	76 614	80 509 970
31.08.2017	999,00	0	996	6 847 198
30.08.2017	999,00	▲ 0,97	583 400	2 300 346 200
29.08.2017	999,97	0	2 098	48 816 100
28.08.2017	999,97	0	963 992	1 108 701 160
25.08.2017	999,97	▲ 0,46	8 282	166 833 620
Молия сектори				
08.09.2017	978,38	±	13 837 560	138 375 600
07.09.2017	978,38	0	0	0
06.09.2017	978,38	▲ 1,49	9 665	1 501 510
05.09.2017	976,89	0	0	0
04.09.2017	976,89	▲ 0,20	24 980	58 474 110
31.08.2017	977,09	0	36	42 048
30.08.2017	977,09	0	0	0
29.08.2017	977,09	0	0	0
28.08.2017	977,09	0	957 076	1 101 716 000
25.08.2017	977,09	0	0	0
Саноат				
08.09.2017	1 025,29	0	0	0
07.09.2017	1 025,29	0	2 448	11 000 940
06.09.2017	1 025,29	0	0	0
05.09.2017	1 025,29	0	182	4 550 000
04.09.2017	1 025,29	0	0	0
31.08.2017	1 025,29	0	855	6 385 150
30.08.2017	1 025,29	0	0	0
29.08.2017	1 025,29	0	486	2 211 300
28.08.2017	1 025,29	0	0	0
25.08.2017	1 025,29	0	10	50 000
Қурилиш сектори				
08.09.2017	856,95	0	0	0
07.09.2017	856,95	0	3	3 900
06.09.2017	856,95	0	0	0
05.09.2017	856,95	▼ -67,21	2	2 600
04.09.2017	924,16	0	0	0
31.08.2017	924,16	0	0	0
30.08.2017	924,16	0	0	0
29.08.2017	924,16	0	0	0
28.08.2017	924,16	0	0	0
25.08.2017	924,16	0	0	0
Агросаноат мажмуаси				
08.09.2017	1 327,44	0	200	788 600
07.09.2017	1 327,44	0	0	0
06.09.2017	1 327,44	0	0	0
05.09.2017	1 327,44	0	0	0
04.09.2017	1 327,44	▲ 11,12	49 368	19 747 200
31.08.2017	1 316,32	0	0	0
30.08.2017	1 316,32	▼ -43,19	583 400	2 300 346 200
29.08.2017	1 359,51	0	1 596	45 964 800
28.08.2017	1 359,51	0	0	0
25.08.2017	1 359,51	▼ -17,89	5 454	157 075 200
Ижтимоий соҳа				
08.09.2017	1 062,10	0	1 000	1 010 000
07.09.2017	1 062,10	0	0	0
06.09.2017	1 062,10	0	0	0
05.09.2017	1 062,10	0	5 743	5 800 430
04.09.2017	1 062,10	0	2 266	2 288 660
31.08.2017	1 062,10	0	0	0
30.08.2017	1 062,10	0	0	0
29.08.2017	1 062,10	0	0	0
28.08.2017	1 062,10	0	6 916	6 985 160
25.08.2017	1 062,10	0	2 642	2 668 420
Бошқа соҳалар				
08.09.2017	1 445,73	0	0	0
07.09.2017	1 445,73	0	0	0
06.09.2017	1 445,73	0	0	0
05.09.2017	1 445,73	0	0	0
04.09.2017	1 445,73	0	0	0
31.08.2017	1 445,73	0	105	420 000
30.08.2017	1 445,73	0	0	0
29.08.2017	1 445,73	0	16	640 000
28.08.2017	1 445,73	0	0	0
25.08.2017	1 445,73	0	176	7 040 000

«Тошкент» РФБ савдолари якуни

Сана	Эмитент	Май-дон	Савдо нархи	ҚҚ сони	Савдолар ҳажми (сўмда)
06.09.2017	«Трастбанк» ХАБ	G1	1300	11	14 300
06.09.2017	«Трастбанк» ХАБ	G1	1300	3	3 900
06.09.2017	ЧЭКИ «Hamkorbank» АТБ	NC	155	9 662	1 497 610
06.09.2017	«Олмалик КМК» АЖ	G1	4000	81	324 000
06.09.2017	«Олмалик КМК» АЖ	G1	4000	50	200 000
07.09.2017	«Қизилқумцемент» АЖ	G1	1300	3	3 900
07.09.2017	«Олмалик КМК» АЖ	G1	4010	47	188 470
07.09.2017	«Оникс» АЖ	G1	4550	2 158	9 818 900
07.09.2017	«Андижон биокимё заводи» АЖ	NC	4076	290	1 182 040
08.09.2017	«Марғилон Файз савдо комплекси» АЖ	G1	1010	1 000	1 010 000
08.09.2017	«Ипак йўли» АИТБ	G1	10	13 837 560	138 375 600
08.09.2017	«Сурхонозиқовқатсаноати» АЖ	NC	3943	200	788 600
11.09.2017	«Марғилон Файз савдо комплекси» АЖ	G1	1010	301	304 010
11.09.2017	«Марғилон Файз савдо комплекси» АЖ	G1	1010	300	303 000
11.09.2017	«Марғилон Файз савдо комплекси» АЖ	G1	1010	1 000	1 010 000
11.09.2017	«Марғилон Файз савдо комплекси» АЖ	G1	1010	677	683 770
11.09.2017	«Марғилон Файз савдо комплекси» АЖ	G1	1010	1	1 010
11.09.2017	«Марғилон Файз савдо комплекси» АЖ	G1	1010	5 000	5 050 000
11.09.2017	«Шифобахш булоқ» АЖ	G1	40000	10	400 000
11.09.2017	«Шифобахш булоқ» АЖ	G1	40000	1	40 000
11.09.2017	«Андижон биокимё заводи» АЖ	NC	4076	300	1 222 800

САВДОЛАР ҲАЖМИ БЎЙИЧА БРОКЕРЛИК ИДОРАЛАРИ ТОП-10ЛИГИ, 30 кун давомида

№ БИ -	Эмитент	Савдолар ҳажми (сўмда)
№ БИ - 00443	«Kapital-Depozit» МЧЖ	10 794 254 000
№ БИ - 00455	«Universal Depozit» МЧЖ	2 300 346 200
№ БИ - 00460	«TAT REESTR» МЧЖ	2 018 700 000
№ БИ - 00416	«Alp omad invest» МЧЖ	2 000 000 000
№ БИ - 00450	«BBD» МЧЖ	878 199 110
№ БИ - 00412	«Orient securities» МЧЖ	578 199 110
№ БИ - 00454	«Portfolio Investments» МЧЖ	501 091 169
№ БИ - 00453	«FULL STOCK GROUP» МЧЖ	298 152 000
№ БИ - 00444	«Ishonch LTD» МЧЖ	297 622 560
№ БИ - 00447	«Mulk-Sarmoya Brokerlik uyi» АЖ	239 972 190

БИТИМЛАР СОНИ БЎЙИЧА БРОКЕРЛИК ИДОРАЛАРИ ТОП-10ЛИГИ, 30 кун давомида

№ БИ -	Эмитент	Битимлар сони (бирликда)
№ БИ - 00444	«Ishonch LTD» МЧЖ	131
№ БИ - 00454	«Portfolio Investments» МЧЖ	83
№ БИ - 00447	«Mulk-Sarmoya Brokerlik uyi» АЖ	60
№ БИ - 00443	«Kapital-Depozit» МЧЖ	59
№ БИ - 00453	«FULL STOCK GROUP» МЧЖ	42
№ БИ - 00460	«TAT REESTR» МЧЖ	19
№ БИ - 00450	«BBD» МЧЖ	17
№ БИ - 00439	«ТошИнвестКом» ХК	12
№ БИ - 00412	«Orient securities» МЧЖ	12
№ БИ - 00382	«DALAL STANDARD» МЧЖ	6

БИТИМЛАР АЙЛАНМАСИ БЎЙИЧА ЛИСТИНГ КОМПАНИЯЛАРИ ТОП-10ЛИГИ, 30 кун давомида

Эмитент	Номинал қиймати (сўмда)	Савдолар ҳажми (сўмда)
«Туркистон» ХАТБ	1 000	6 902 030 000
«Сурхонозиқовқатсаноати» АЖ	3 414	2 301 134 800
«Универсал банк» ХАТБ	5 000	757 975 000
«Гулистон Экстракт Еф» АЖ	1999	291 240 000
«Гранит» АЖ	2 179	166 530 000
«Олчазор Азия» АЖ	5000	164 730 000
«Ипак йўли» АИТБ	10	138 375 600
«Марғилон Файз савдо комплекси» АЖ	1 000,00	91 455 500
«Шифобахш булоқ» АЖ	747	50 560 000
«Агробанк» АТБ	1 168,00	20 266 158

БИТИМЛАР СОНИ БЎЙИЧА ЛИСТИНГ КОМПАНИЯЛАРИ ТОП-10ЛИГИ, 30 кун давомида

Эмитент	Номинал қиймати (сўмда)	Битимлар сони (бирликда)
«Марғилон Файз савдо комплекси» АЖ	1 000	58
«Гулистон Экстракт Еф» АЖ	1 999	28
«Туркистон» ХАТБ	1 000,00	28
«Гранит» АЖ	2 178,57	17
«Универсал банк» ХАТБ	5000	14
«Гулистон Экстракт Еф» АЖ	1 999	14
«Тошкентвино комбинати» ИИ АЖ	4 000	9
«Олмалик КМК» АЖ	3 914	6
«Гранит» АЖ	2 179	5
«Ўзсаноатқурилишбанк» АТБ	19	5

Тошкентда тайёрланган палов Гиннеснинг рекордлар китобидан жой олди

Пойтахтимизнинг Сайилгоҳ кўчасида бўлиб ўтган «O'zbekim» миллий кадрятлар фестивали доирасида ўзбекистонлик ошпазлар томонидан 7 360 килограммлик палов тайёрланди.

Палов тайёрлаш жараёни «Guinness World Records» вакиллари бевосита кузатиб борди.

— Гиннеснинг рекордлар китобида қайд этилиши учун таомга камида тўрт тонна масаллик сарфланиши керак эди, — дейди «Guinness World Records» вакили Ричард Стенинг. — Бугун ушбу талаб ошиги билан бажарилди. Паловни тайёрлаш жараёнида Гиннеснинг рекордлар китоби талабларига тўлиқ риоя қилинди. Демак, палов тайёрлаш бўйича жаҳон рекорди ўрнатилди. Бу, албатта, Гиннеснинг рекордлар китобига қайд этилади.

Ў.А.

Маданий меросимизни тарғиб этувчи фестивалъ

15-16 сентябрь кунлари Марғилон шаҳрида «Атлас байрами»

III фестивали ўтказилади

«Атлас байрами» фестивалида хорижий давлатлардан ва республикамиз вилоятларидан хунармандлар, фольклор жамоалари, санъаткорлар ва соҳа мутахассислари иштирок этади. Фестивалъ Фарғона вилояти ҳокимлиги, Ўзбекистон Республикаси Туризмни ривожлантириш давлат қўмитаси, Маданият вазирлиги, ЮНЕСКОнинг Ўзбекистондаги ваколатхонаси ҳамда бошқа қатор ташкилотлар ташаббуси ва кўмағида ташкил этилмоқда.

«Атлас байрами» дастури кенг қамровга эга бўлиб, у ўз ишини 3 кун аввал, яъни 12-14 сентябрь кунлари Марғилон хунармандчиликини ривожлантириш марказида ўтказиладиган ёшлар учун атлас ва адрас матолари безаклари бўйича ўқув машғулотларидан бошлайди. 15 сентябрь кун «Атлас байрами» фестивали-

нинг тантанали очилиш маросими ҳамда «Марказий Осиё халқлари анъанавий матолари ва барқарор ривожланиш» мавзусидаги халқаро анжуман бўлиб ўтади.

Фестивалъ доирасида Марғилон «Ёшлар хиёбони»да ранг-баранг маданий тadbирлар кўзда тутилган, оммавий tadbирлардан аския ва лапар ашула ижрочилиги, кураш мусобақаси, дорбозлар, кўғирчоқбозлар ва бошқалар ўзларининг бир-бирдан қизиқарли дастурларини намойиш этадилар.

Шу кун Марғилон тарихи музейида Ўзбекистон хунармандчилиги кўргазмаси ва Марғилон хунармандчиликини ривожлантириш марказида ёш дизайнерлар томонидан тайёрланган либослар намойиши ўтказилади.

Фестивалънинг иккинчи кун эса «Ёдгорлик» фабрикаси — «Ўзбекистон анъанавий гиламчилиги санъати»

кўргазмасининг расмий очилиш маросимини бошлаб берса, «Ёшлар хиёбони»да халқ сайли давом этиб, девзира гуручидан палов тайёрлаш мусобақаси ва дорбозлик ўйинлари намойиш қилинади. Фестивалъ махсус галаконцерт билан якунланади.

Таъкидлаш жоизки, Ўзбекистон Республикаси Туризмни ривожлантириш давлат қўмитаси вилоятларимизнинг бой маданий мероси, анъаналарини кенг тарғиб ва намойиш этувчи tadbирлар ташаббускорлари ҳамда ташкилотчилари билан ҳамкорликда хорижлик сайёҳлар учун турли фестивалларни ташкил этиб келмоқда. Хусусан, газетамизнинг ўтган сонидан 15-17 сентябрь кунлари Бухорода «Бухоро хунармандлари» фестивали ўтказилиши ҳақида ҳам маълум қилган эдик.

Жасур МИРЗАЕВ.

«Ўзбекинвест» августда қарийб 1 млрд. сўмлик қоплама тўлади

Жорий йилнинг август ойи давомида «Ўзбекинвест» экспорт-импорт миллий сугурта компанияси томонидан мижозлардан келиб тушган даъво аризалари асосида 331 та сугурта ҳодисаси бўйича 950 млн. сўм ҳажмидаги сугурта қопламалари тўлаб берилди.

Маълумки, «Ўзбекинвест» ЭИМСК мижозлари орасида йирик ташкилот ва компаниялар алоҳида ўрин эгаллайди. Бу, демак, улар билан тузилган сугурта шартномалари бўйича олинган мажбуриятлар ҳам катта миқдорни ташкил этишини ифодалайди. Август ойида амалга оширилган сугурта қопламаларининг 52 фоизи юридик шахслар, 48 фоизи эса жисмоний шахслар ҳиссасига тўғри келади.

Агар аниқ мисолларга мурожаат қиладиган бўлсак, содир этилган сугурта ҳодисалари юзасидан берилган даъво аризалари асосида иш берувчининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий сугурталаш бўйича етказилган зарарларни қоплаш учун электр тармоқлари соҳасида Сурхондарё вилоятида фаолият юритувчи корхонага 53 млн. сўм, Тошкент шаҳридаги tadbиркорлик субъектларига 30 млн. сўм миқдорда сугурта қопламалари тўланганини келтириб ўтиш мумкин.

Шунингдек, компаниянинг июль ойида тўланган қопламаларига мисол келтириб, нефт-

ни қайта ишлаш соҳасида (мулк сугуртаси) 65 млн. сўм, электр энергияси соҳасида (мулк сугуртаси) 15 млн. сўм, шунингдек, намунавий уй-жойлар сугуртаси доирасида жисмоний шахсларга 19,5 млн. сўм товон тўланганини айтиш мумкин.

Шундай қилиб, жорий йил бошидан буён «Ўзбекинвест» компанияси ўз мижозларига жами 11 млрд. сўм сугурта қопламаларини тўлаб берди.

Ширин БАЙСЕНОВА.

Ўзбекистон туризм салоҳияти

намойиши учун ҳозирлик ишлари фаол

Жорий йил 3-5 октябрь кунлари Тошкент шаҳрида «Ипак йўли бўйлаб саёҳат» XXIII Тошкент Халқаро сайёҳлик ярмаркаси бўлиб ўтади.

Таъкидлаш жоиз, мазкур йирик анжуман 1994 йилдан буён Ўзбекистоннинг миллий маданий меросини хорижий давлатларда кенг тарғиб этиш, республикага кўплаб сайёҳларни жалб этиш, мамлакатнинг ички туризмни ривожлантиришга кўмаклашиш мақсадида ташкил этиб келинмоқда.

Ярмарка доирасида Ўзбекистоннинг туристик салоҳиятини кенг қамраб олувчи кўргазма ҳамда турли кўнгилочар дастурлар ўрин олган. Жумладан, бу йил ўзбек миллий таомларига бағишланган фестивалъ ташкил қилиниши мўлжалланган. Унинг бош мавзуси «Буюк Ипак йўли бўйлаб гастрономик саёҳат» деб номланиб, ушбу дастур

учун ажратилган ўн та майдонда республикамизнинг барча ҳудудларига хос турли таом ва ичимликлар намойиш этилади.

Бугунги кунда ярмаркада Бирлашган Араб Амириклари давлати, Сингапур, Малайзия, МДХ мамлакатларидан бир неча ўнлаб компанияларнинг қатнашиши тасдиқланди.

Буюк Британия эса «Ипак йўли бўйлаб саёҳат» XXIII ярмаркасида илк бор иштирок этади. Tadbир давомида мазкур давлатнинг мамлакатимиздаги элчихонаси томонидан халқаро конференция ўтказилиши ҳам режалаштирилган.

Ярмарканинг мантиқий ёпилиш маросими «Ипак йўли халқаро туризмни ривожлантириш тарихий проекциясида» мавзусидаги халқаро конференция билан Хива шаҳрида бўлиб ўтади.

Гулшан ЮСУПОВА.

БАНК АХБОРОТНОМАСИ

АХБОРОТ-ТАҲЛИЛИЙ ГАЗЕТА

ҲАМКОРЛАРИМИЗ ВА МУАССИС

Ўзбекистон Республикаси
Марказий банки

«Norma Hamkor» МЧЖ

«Moliya yangiliklari agentligi» МЧЖ

БОШ МУҲАРРИР

А.Н. НАЗАРОВ

Нашр учун масъул

З.М. ЭРНАЗАРОВА

ЧОП ЭТИШГА ТАЙЁРЛОВЧИ

«Moliya yangiliklari agentligi» МЧЖ

ДИРЕКТОР

Р.Л. ВАЛИЕВ

Газета тахририятининг техник
сукуналарида саҳифаланди.

АХБОРОТ КўМАГИ

ЎЗА, «Туркистон-пресс» НАО

ТАХРИРИЯТ МАЗИЛИ:

100060, Тошкент ш.,

Шахрисабз кўчаси, 23-уй.

e-mail: info@banknews.uz,

www.banknews.uz

Реклама ва эълонлар учун

232-45-32 телефони

орқали мурожаат қилинг.

Факс: 232-43-98.

Юридик шахслар учун нашр индекси — 102.

Жисмоний шахслар учун нашр индекси — 377.

Тахририятнинг фақат ёзма розилиги билан «Банк ахборотномаси»да эълон қилинган материалларни кўчириб босишга ижозат берилмади. Қўлёзмалар тақриз қилинмайди ва қайтарилмайди.

Газета Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги томонидан 2012 йил 10 январда 0065-тартиб рақами билан рўйхатга олинган.

Газета ҳафтада бир марта пайшанба кунини чиқади.

Буюртма № 1141.

Адади 4753 нуска.

Нархи шартнома асосида.

Газета А3 ҳажмида, 3 шартли босма табақда

чоп этилди.

Босишга рухсат этилди: 13.09.2017 й., 9.00.